

Spin in het web

1 Waar een deur sluit gaat er ook één open

Zonlicht stroomde de kamer binnen. Maje gooide de ramen open en een lichte bries streelde het zweet op haar gezicht. De kamer waarin ze zich bevondt was op de tweede verdieping van een huis aan de rand van de stad. Maje ging snel weer liggen, haar benen gespreid en haar dike buik ontbloot. De weeën kwamen nu regelmatig, maar de vroedvrouw had haar verzekerd dat het nog wel even zou duren voordat de baby zich aan zou dienen. De gerimpelde vrouw was beneden water een het koken en haar vrolijke gefluit steeg op in het huis.

Maje ademde in en uit op het ritme van de weeën. Ze had een makkelijke zwangerschap gehad; tot in haar laatste maand had ze haar dagelijkse bezigheden redelijk uit kunnen voeren. Kleine Wendill had zich rustig gehouden, bijna alsof hij zich thuis voelde in haar baarmoeder. Maje had geen last gehad van ochtendmisselijkheid of andere zwangerschapskwaaltjes. De andere vrouwen in het dorp hadden haar een heks genoemd, maar ze hadden het gezegd met een jalouse glimlach. De enige momenten dat Wendill van zich had laten horen waren als hij een lied wilde horen; toen hij voor het eerst schopte was ze zo verrukt geweest dat ze een lied voor hem had gezongen en in de maanden daarna had hij daar een gewoonte van gemaakt: wanneer hij een liedje wilde, schopte hij. Ze had hem elke keer een ander liedje voorgezongen en op elk liedje reageerde hij anders; als ze een vrolijk liedje zong dan kalmeerde hij en luisterde hij rustig, maar als ze een verdrietig liedje zong dan werd hij onrustig en bewoog hij veel.

De vroedvrouw kwam de trap op stampen, een emmer met water in haar hand, zwaaiend op het ritme van haar gefluit. Ze zette de emmer naast het bed van Maje, doopte er een handdoek in en depte voorzichtig Maje's voorhoofd.

'Is Mern er bijna?'

De vroedvrouw was inmiddels bekend met de vraag. 'De loopjongen is nog niet terug, maar ik ga ervanuit dat hij de boodschap over heeft gebracht. Ik ben ervan overtuigd dat uw man spoedig aan zal komen.'

Maje kende haar echtgenoot inmiddels beter dan dat. Als Mern pauze had genomen en hij was tegen een boom gaan zitten dan waren zijn gedachten nu mijlenver weg. Goede kans dat hij de rest van de wereld vergeten was en dan zou de loopjongen hem niet makkelijk kunnen vinden.

Ze wist nog goed dat ze hem zo had ontmoet, nu vele jaren geleden. De school waar Maje werkte had een opdracht verstrekt aan een jonge artiest om een beeld te maken voor in de nieuwe tuin van de school. Die artiest was Mern geweest. Liever dan de opdracht in zijn werkplaats te maken, had hij zijn kunst in de tuin zelf gemaakt zodat hij het beeld kon afstemmen op de sfeer ter plekke. Iedereen die werkte in de school ging na schooltijd of in de lunchpauze zijn werk bewonderen. Hij vindt dat niet erg, maar vroeg ze zelfs om hun mening en vertelde ze over de achtergrond van het beeld.

Vanwege een zieke collega was Maje verantwoordelijk geweest voor twee klassen tegelijk en ze had pas tijd gehad om de tuin te bezoeken toen het beeld al

bijna af was. Het was laat in de middag geweest en de kinderen en zelfs de meest collegas waren al naar huis; ze had de tuin voor zichzelf gehad.

Maje had het beeld bewonderd waar ze zoveel over gehoord had en toen ze weer weg wilde gaan, was ze bijna gestruikeld over iemand die diep in gedachten met zijn rug tegen een boom zat. Mern was een aparte verschijning geweest, zijn krullende haar versierd met twijgjes en stukken boomschors; ze schatte hem achterin de twintig. Ze had 'Hoi' gezegd, maar hij had alleen strak voor zich uit gekeken, verzonken in een dagdroom. Ze had het hem niet kwalijk genomen want hij had er volkomen onschuldig uitgezien. Toen ze voor de vierde keer 'Hoi' had gezegd, dit keer vlak bij zijn oor, had hij haar dromerig geantwoord, maar zijn blik bleef op oneindig staan. Maje had geduldig gewacht op zijn volgende statement.

'Zie je hoe ze achter elkaar aanzitten? Ik denk dat ze verliefd zijn.'

Ze keek waar hij naar wees en zag twee blaadjes die rondwaaiden in een kleine, onzichtbare windhoos. Het ene blaadje leek inderdaad achter de ander aan te zitten, maar er was geen hard bewijs dat ze verliefd waren. Mern had haar aangeke met een blik die zei *'Jij ziet het ook, toch?'* en ze kon niet anders dan daar hard om lachen.

Ze was naast hem op de grond gaan zitten en ze hadden urenlang gepraat over dansende blaadjes, de vorm van wolken en over waarom regendruppels minder snel gaan dan lichtstralen. Mern's theorie was dat lichstralen zo dun waren dat ze geen last hadden van luchtwrijving en daarom sneller vielen dan regen, maar Maje had tegengeworpen dat dat niet klopte, want hoe konden wolken dan de zon verduisteren? Ze hadden om de beurt vragen opgeworpen en over allemaal scherp gedebatteerd en hoewel ze het altijd oneens waren kregen ze nooit ruzie. Aan het eind van de middag had ze het schoolgebouw afgesloten en hij had haar naar huis gebracht.

De volgende dag, tijdens de lunchpauze, was ze weer naar de tuin gegaan en dit keer had ze maar één keer 'Hoi' hoeven zeggen. Een jaar later waren ze getrouwd.

Toen ze erachter waren gekomen dat Maje zwanger was, waren ze allebei in de zevende hemel geweest. Maje had net een promotie gehad en ze was nu hoofd van de school. Ze waren samen gaan wonen in een huis dat ze zelf gebouwd hadden in het eerste jaar van hun huwelijk. Het was de mooiste tijd in hun leven; nog mooier dan de tijd dat ze verliefd waren geweest. Overdag maakte Mern zijn beelden en schilderijen en zodra Maje uit haar werk kwam gingen ze aan hun huis werken. In het weekend kwamen vrienden en familie langs om te helpen en zaten ze op een zonnige dag de hele dag buiten te picknicken. Het werk schoot zo voor geen meter op, maar het was wel gezellig.

Hun huis stond aan de buitenrand van het dorp, zoals alle nieuwe huizen. Het was het tweede huis in een nieuwe straat; allebei de huizen stonden iets af van de rest van het dorp. In het andere huis woonde leefde Oma Wellen, alleen na de tragische dood van haar zoon. De oude vrouw kon alleen met veel moeite lopen en

Mern had in die tijd haar boodschappen gedaan en voor haar gekookt. Twee maanden geleden was de kleindochter van Oma Wellen bij haar komen wonen en zij had de zorg overgenomen. Maje schatte haar eind twintig; haar naam was Calyn en ze was beleefd en heel vriendelijk, maar sindsdien had Maje haar noch Oma Wellen buiten gezien. Calyn was een opvallende verschijning; ze was geen klassieke schoonheid, maar op haar eigen serieuze en afstandelijke manier toch mooi. Toen ze aankwam had Oma Wellen gezegd dat ze haar uiterlijk had geërfd van haar, maar de ernst van haar zoon.

In de eerste maanden van haar zwangerschap, toen ze nog zwaar werk kon doen, had Maje het huis ingericht, vooral met zelf gemaakte meubels. Ze hadden zij aan zij in Merns werkplaats gewerkt, zij aan de meubels en hij aan zijn kunst. Veel daarvan was voor klanten bedoeld, maar veel had een plek gevonden in hun eigen huis en tuin. Op de eerste verdieping hadden ze samen een babykamer gemaakt, die Maje geleidelijk vulde met baby-spullen. Het was allemaal blauw, want Maje was ervan overtuigd dat het kindje dat in haar buik groeide een jongetje was. Ze hadden samen besloten dat het jongetje Wendill zou heten en ze hadden niet eens nagedacht over een meisjesnaam.

Een nieuwe wee verstoorde haar gedachten en Maje's gezicht vertrok van de pijn. De vroedvrouw keek schaamteloos tussen haar benen en kondigde aan dat de baby niet meer lang op zich zou laten wachten. Ze schakelden over naar de geoefende routine van puffen en persen. Toen Maje's bevalling een uur bezig was, daalde een prachtig lied door het openstaande raam de kamer in. Even was de kleine Wendill niet meer het middelpunt van de belangstelling, toen zowel Maje als de vroedvrouw hun hoofden naar het geluid draaiden. Het was alsof in de tuin de poorten naar het paradijs open waren gegaan. Het lied was oorverdovend mooi en tegelijk vreselijk triest. Het begon langzaam, maar bouwde op naar een climax via de traptreden van een hoge noot die door de rest van de melodie gewoven werd.

De volgende wee herinnerde Maje weer aan de baby die ze op de wereld aan het zetten was. Terwijl ze verder ging met persen veranderde het lied subtiel van toon; een spoor van wanhoop drong de melodie binnen, maar werd nog overstemd door al het moois dat het lied te bieden had. Het drong je ziel binnen en liet een indruk achter op je trommelvliezen. Nieuwe akkoorden en melodieën begonnen aan de rand van Maje's gehoor, maar verdwenen naar de achtergrond en vormden daar de basis van het lied. De klanken van het lied droegen de belofte van genezing en nieuw leven, maar ook de dreiging van dood en mislukking. Toen, geleidelijk, werd het lied steeds donkerder en langzamer, alsof het bestond uit noodkreten die samengeknepen waren in een noot. Op dat moment voelde Maje dat Wendill uit haar gleed; de laatste perswee voelde als een opluchting, maar ook als het onherroepelijk verbreken van een hechte band. De vroedvrouw ving Wendill op en deed wat dingen die Maje niet kon zien.

Terwijl ze wachtte tot Wendill bij haar gelegd zou worden werd het lied van buiten afgebroken door dissonante akkoorden; de timing van het lied werd onzeker en de noten waren niet langer zuiver. Toen, als uit het niets, vervormde het lied en stopte plotseling.

Precies op dat moment begon Wendill te huilen.

‘Het gebeurde weer.’

‘Ik voelde het.’

‘Het voelde als een onbeduidende jeuk, maar het wordt steeds sterker.’

‘Ik voelde het. Het was een jonge vrouw. Ze heeft gefaald, maar slechts op het nippertje.’

De twee gedachten kwamen overal en nergens vandaan; ze raceten over onzichtbare draden, als lichtflitsen die over een onwinsig dunne lijn reisden. De lijnen vormden een netwerk dat het oneindige met het oneindige verbond. Het werd tegenwoordig maar zelden gebruikt.

‘Ik herinner me nog dat we ze beschouwden als niet meer dan huisdieren. Onbeduidend, maar grappig om te zien. Nu ben ik bang dat ze slimmer worden dan wij.’

‘Het zijn nooit huisdieren geweest. Dat was de eerste fout die veel van ons maakten.’

‘Fout? Wij maken geen fouten. We maken hooguit verkeerde beslissingen.’

‘Dat is hetzelfde. We hebben hen gemaakt naar ons evenbeeld, en het was afwachten tot ze ons zouden verdringen. Maar we moeten niet vergeten dat ze niet slimmer worden dan wij, maar dan het systeem waarin we allemaal leven. Er is weinig dat wij daartegen kunnen doen; wij hebben het systeem niet gemaakt.’

Erk zei het vol vertrouwen, maar wist dat ze fout zat: niemand kon er wat aan doen, maar iedereen zou zich ertegenaan bemoeien. De belangen waren te groot en de meesten van hen waren niet veel meer dan aasgieren. Erk kon het weten. Hij herinnerde zich nog goed dat hij er zelf één was. ‘Je overschat ons,’ zei hij. ‘Als we inderdaad zo op onze scheppingen lijken, waarom kunnen zij dan dingen doen die ons begrip te boven gaan?’

‘Omdat wij gebonden zijn aan regels waar zij zich niets van aan hoeven te trekken.’

‘Dat zijn regels die gebroken kunnen worden. Wij zijn alleen bang voor de gevolge, maar je weet wat er vroeg of laat gaat gebeuren. Noem het voorbestemming of gezond verstand, maar als wij de regels niet breken doen zij het vroeg of laat. Wanneer dat gebeurt heeft het gevolgen die niemand kan overzien.’

‘In mijn wereld hebben ze daar een woord voor; ze noemen het de apocalyps. Ik begrijp dus dat je niets gaat doen aan de vrouw?’

‘Het is zo voorbestemd.’

‘Je bedoelt dat jij alles precies zo gemanipuleerd hebt. Ze is onderdeel van je plan, of niet soms?’

‘De vrouw heeft dingen in gang gezet die vroeg of laat de plooiën weer gladstrijken.

‘Ik zou niet zo zeker van jezelf zijn. Ik voel dat er een Breuk aankomt. Het Gilde roert zich en er zijn andere spelers die wakker worden. Jouw wereld wordt het middelpunt van alles, zoals we altijd hebben geweten.’

‘Mijn wereld wordt het middelpunt van alles dat gaat gebeuren, maar ik hoop dat dat nog even op zich laat wachten. De snelheid waarmee alles zich ontwikkelt verrast me en er zijn dingen die ik eerst recht moet zetten.’ Erk twijfelde. ‘Bovendien denk ik dat jij me nu overschat. De tekenen zijn niet zo sterk als bij de vorige Breuk.’

‘Jij was niet het middelpunt van de vorige Breuk. De tekenen waren toen vergelijkbaar: een machtswisseling, een organisatie met genoeg invloed om de macht op te eisen en verschillende Stichters met een vinger in de pap.’

‘Hmm, we zullen zien. Ik vertrouw erop dat alles zichzelf oplost, hoe hard we ook duwen en trekken.’

‘Ik vermoedde al dat je een plan had. Waarom kom je altijd over als de grootste naiëveling die er is, maar blijkt altijd dat je voorbereid bent op alles?’

Erk antwoordde niet. Hij had altijd het gevoel dat het precies andersom was.

Maje was in slaap gesukkeld. Wendill lag in het nestje dat haar arm maakte en ook hij sliep. De vroedvrouw was naar huis gegaan, of was in ieder geval buiten gehoorbereik, want de oneindige stroom geluiden vanuit de keuken was opgehouden. Mern zat in de hoek van de kamer, een schildersezeltje voor zich en een kwast in zijn hand. Hij concentreerde zich op zijn werk en het was hem nog niet opgevallen dat Maje wakker was geworden. Zijn hand bewoog zich in lange halen over het doek en af en toe hield hij stil als hij aandacht besteedde aan een detail. Toen hij voor zich keek naar zijn vrouw en kind zag hij dat ze met een grote glimlach maar nog slaperig naar hem terugkeek. Een golf van trots spoelde door hem heen. Hij glimlachte terug en concentreerde zich weer op zijn werk, waar hij alleen nog wat details moest aanbrengen. Zodra hij klaar was bracht hij zijn schilderij naar zijn werkplaats om te drogen.

Toen hij terugkwam had Maje haar ogen weer dicht gedaan, niet uit vermoeidheid, maar omdat ze de magie van het moment niet wilde verstoren met gepraat. Mern boog zich over haar heen, plantte een kus op haar voorhoofd en trok de deken verder over haar heen. Hij nam Wendill voorzichtig van haar over en fluisterde ‘Ik ben zo terug, ik ga hem even aan Oma Wellen laten zien.’ Een fractie van een seconde wilde ze Wendill niet afstaan, maar bijna tegelijkertijd bedacht ze zich hoe heerlijk het zou zijn om even wat tijd voor zichzelf te hebben. Zodra haar man en haar zoon weg waren deed ze haar ogen open en genoot van de straalblauwe hemel en de koele bries die door het open raam kwam. Hoe kon Mern zo feilloos aanvoelen wat ze nodig had?

Mern deed de voordeur zachtjes achter zich dicht. Hij wist dat Maje niet echt sliep, maar hij had het gevoel dat hij de illusie niet moest verstoren. Hij nam de

drie treden van hun bordes voorzichtig en liep onder de boog door die toegang gaf tot hun tuin. Wendill lag tevreden in zijn elleboog en keek nieuwsgierig door halfopen blauwe ogen de wereld in, terwijl hij zachte kwetterende geluidjes maakte. Hij werd gefascineerd door het spel van het zonlicht door twijgjes die dansten in de wind.

Mern stapte de tuin van zijn bejaarde buurvrouw in en liep over het pad van kiezels naar de voordeur. De tuin was ooit een paradijs geweest van witte rozenstruiken. Gecultiveerde ranken hadden gegroeid op metalen frames in de vorm van zwanen en hartjes. In het voorjaar openden elke dag door de hele tuin witte knoppen die uitbloeden tot prachtige bloemen. Oma Wellen had moeilijk gelopen, maar ze had haar ziel en zaligheid gelegd in het verzorgen van de bloemen. Nu hadden Mern en Maje haar al maanden niet buiten gezien, en de tuin was bezaaid met dode rozenblaadjes. Kale struiken hadden niet langer de vorm die ze hadden moeten hebben, en de tuin was nog geen schim van wat het ooit was geweest. Kennelijk had Oma Wellen's kleindochter geen groene vingers, want in de twee maanden die ze voor haar oma zorgde had ze geen moment in de rozentuin doorgebracht.

Zodra Mern naar de voordeur liep kreeg hij een onheilspellend gevoel. Hij aarzelde en keek naar Wendill, die gestopt was met het maken van babygeluidjes. Het kleintje keek nu angstig, alsof hij op het punt stond te gaan huilen. Mern nam stap voor stap en voordat hij het wist was hij halverwege de trap naar de voordeur van zijn buurvrouw. De voordeur stond op een kier. Mern raapte al zijn moed bij elkaar en klopte.

'Hallo?'

Hij had niet hard geroepen, maar zijn stem echode door het huis. Toen er geen antwoord kwam, duwde hij de deur verder open en deed een paar stappen naar binnen. Oma Wellen had een veel kleiner huis dan Mern en Maje, maar omdat het zo open was leek het groter; de woonkamer en de keuken waren slechts gescheiden door een bar die niet hoger kwam dan borsthoogte. Vanuit de deuropening kon je de hele eerste verdieping overzien, maar er was niemand te bekennen. Mern zocht naar tekenen van leven en er waren er genoeg; in de keuken lagen de ingrediënten gesneden klaar om in de pan gegooid te worden; in de woonkamer stond een kop thee klaar om opgedronken te worden; ernaast lag een open boek; de houtvoorraad voor de open haard was aangevuld. Maar de ingrediënten zagen er niet vers uit en de thee was koud. Mern liep naar de trap en beklom aarzelend de treden.

'Hallo!'

Dit keer was er geen echo. Of, liever gezegd: het was alsof alle geluid tegen een muur van stilte bovenaan de trap botste. Wederom twijfelde Mern aan zijn beoordelingsvermogen toen een spoor van kippenvet langs zijn arm trok, maar wat kon nog één stap voor kwaad? Voordat hij het doorhad had hij de bovenkant van de trap bereikt. Er hing daar een vage trilling in de lucht, alsof er geluiden waren die je alleen kon voelen, niet horen. Het was, zo kon Mern zich voorstellen, hoe dove mensen zich zouden voelen als iemand zou zingen. De trilling nam een onbeschrijfelijk verdriet met zich mee en Wendill begon te huilen. Na een paar

keer huilen hield hij alweer op toen hij hetzelfde voelde als Mern: verwachting; er stond iets op het punt te gebeuren.

Mern nam nog een stap richting de slaapkamer, zodat hij net door de open deur kon kijken. Daar lag Oma Wellen, vredig en met haar ogen dicht.

‘Mevrouw Wellen?’ probeerde Mern, maar ze reageerde niet. Ze was diep in slaap, of... Mern liep naar haar toe en raakte haar voorhoofd aan. Hij hoefde niet eens meer haar pols te voelen, want de stijfheid van de dood was duidelijk over haar gekomen. Mern boog een poekaar seconden respectvol zijn hoofd en bedekte haar lichaam met beddengoed. Vervolgens draaide hij zich om en ging op zoek naar Oma Wellens kleindochter. Het was een tevergeefse zoektocht.

Ze hadden de oude vrouw begraven naast haar zoon en diens vrouw. Het was druk geweest op de begrafenis. Oma Wellen had weinig goede vrienden gehad, maar het dorp was klein en iedereen kwam al af op de kleinste kans op een schandaal. Calyn, de kleindochter van Oma Wellen, was nog steeds niet terecht en mensen roddelden dat ze er vandoor gegaan was met de familiejuwelen en dat ze alleen met het oog op die kostbaarheden terug was gekomen om haar grootmoeder te verzorgen. Maar de familiejuwelen waren er nog, en er leek zelfs niets te missen. Calyn had zelfs haar viool achter gelaten; het was een kostbaar exemplaar dat nog ontworpen was door Gildin, de grootmeester. Andere dorpsbewoners opperden de theorie dat verdriet haar verdreven had, nu ze het enige familielid dat ze nog had kwijtgeraakt was.

Toen de begrafenis voorbij en het geroddel verstomd was, werd het aan Maje en Mern overgelaten om haar bezittingen door te pluizen. Het huis zou terug gegeven worden aan Calyn, als ze ooit nog terug zou komen. Maje en Mern waren nu voornamelijk bezig met het nagaan van clues waar de jonge vrouw was. Wat ze vonden maakten het mysterie rond haar verdwijning alleen maar groter. Alles wees erop dat ze plotseling vertrokken was, maar waarom had ze niets meegenomen? Dat ze veel van haar grootmoeder had gehouden maakte het onwaarschijnlijk dat ze vertrokken was toen haar grootmoeder nog leefde. Hoewel het niet erg waarschijnlijk leek, was ze ten prooi gevallen aan verdriet en was ze in paniek het huis uit gerend. Maar niemand kon verklaren waarom ze nooit terug was gekomen en waarom ze niet op de begrafenis was geweest.

Maje en Mern waren vooral verbaasd over de viool, die bijna achteloos achtergelaten was naast het sterfbed van Oma Wellen. Ze vonden honderden vellen bladmuziek in het huis en vooral in de kamer waar Oma Wellen was overleden. Calyn was een getalenteerde violiste geweest, dus dat was op zich niet vreemd, maar veel van de bladmuziek was niet bedoeld voor de viool. De bladmuziek die dat wel was, was gebundeld en weggeborgen in haar bagage. Wellicht was de muziek onderdeel van haar repertoire, maar waarom lag een deel daarvan dan op het sterfbed van haar grootmoeder?

De meeste bladmuziek was voor allerlei instrumenten, inclusief teksten. Volgens Vetle, de bibliothecaris, had Calyn soms uren in de bibliotheek gezeten om

de bladmuziek te bestuderen. Hij was blij dat hij de pagina's terug had, maar hij kon Maje en Mern niet vertellen waar Calyn naar op zoek was geweest. Alles dat hij hen kon vertellen was dat de meest bladmuziek afkomstig was uit een historisch archief dat tablatuur en teksten bevatte van vergeten volksliedjes.

Maje en Mern maakten het huis schoon, zetten alle spullen terug op de plek waarvan ze dachten dat die daar hoorden. Toen sloten ze ramen en deuren en wachtten totdat Calyn terugkwam. Het enige voorwerp dat ze meenamen was Calyn's viool, omdat ze die te waardevol vonden om te verdwijnen onder een dikke laag stof. De viool zou ooit Wendill's meest gewaardeerde bezit worden.

2 Vrienden op vier benen

Een hard geluid liet het paard schrikken en het deed een stap opzij, waardoor het Jorahn omverliep. Hij probeerde zich met behulp van zijn kruk overeind te houden, maar zijn zwakke been klapte dubbel onder het plotselinge gewicht; hij viel en schreeuwde het uit, meer van de frustratie dan van de pijn, want het stro ving hem op. Het paard keek hem schuld bewust aan en hinnikte, alsof het een denkbeeldige hand naar Jorahn uitstak. Jorahn noemde het paard Pilt, maar alleen als vader niet in de buurt was. Vader was van mening dat de paarden een kwestie van zaken waren, niet van plezier en dat je ze daarom geen namen hoorden te geven, zodat je je niet aan ze zou hechten. Vader zorgde goed voor zijn dieren, maar voor Jorahn waren het geen dieren; het waren vrienden.

Het hooi prikte door zijn hemd en liet wondjes achter die te klein waren om te zien, maar die nog dagen zouden jeuken. Zijn wandelstok lag naast zijn gezicht en Jorahn kon de kerven in het hout tellen. Hij had een extra kerf gezet in elke wandelstok die hij ooit bezeten had in een poging zijn eigen groei bij te houden sinds zijn ongeluk. Deze stok had vier kerven en de pijn van zijn ongeluk was gezakt naar een dagelijks ongemak.

Hij raapte de wandelstok en gebruikte hem als hefboom om zichzelf overeind te trekken. Toen hij weer op zijn benen stond nam hij de borstel weer te hand en ging door met het kammen van Pilt. In tegenstelling tot de andere paarden in de stal werd Pilt niet getraind als oorlogspaard. De oorlog vroeg continu nieuwe paarden en waar de stal vroeger vol had gestaan met boerderijpaarden, boodt het nu onderdak aan rijen zwaargebouwde bruten. Ze waren stuk voor stuk vastgebonden aan de steunbalken, want ze waren veel geld waard. Maar niet Pilt; hij was zo lang als Jorahn zich kon herinneren hun eigen paard.

Toen Pilt's manen weer glansden, vulde Jorahn diens voederbak bij. Jorahn was nu al moe en hij had pas voor één paard gezorgd. Zijn heup klopte, maar hij moest de rest van de paarden nog voorbereiden voor hun training over anderhalf uur. Vader zou de paarden meenemen voor een lange rit om hun uithoudingsvermogen te trainen en om ze te leren met een zwaar harnas te rijden. Na de rit zouden de paarden vele malen viezer zijn dan nu, maar vader zou ze alleen meenemen als ze er tiptop uitzagen. Het was geen ijdelheid, vader had gewoon een nogal strikte, maar enigszins overdreven opvatting over de verantwoordelijkheid die hij had voor de paarden. Helaas was Jorahn daar de dupe van. Vader had Jorahn nooit behandeld als een gehandicapte, maar hij had hem ook nooit gespaard,

Jorahn ging aan de slag; de paarden moesten gewassen, geborsteld en geïnspecteerd worden op parasieten en kleine wondjes. Vervolgens moesten ze gekleed worden in wapenkleed en maliënkolder. Beiden moesten zorgvuldig worden ontdaan van takjes en ander vuil. Tenslotte moesten alle metalen delen van hun harnas worden geolied. Te veel olie zou de huid van de paarden week maken en kon schaafwonden en zelfs zweren veroorzaken; te weinig olie en het harnas zou te rigide worden.

De maliënkolder moest vastgemaakt worden met leren riemen onder de buiken van de paarden. Dat was lastig, want daarvoor moest Jorahn onder de paarden staan. Hij deed zijn best om de paarden eerst te kalmeren voordat hij onder ze ging staan, maar hoe hard hij ook zijn best deed, de paarden spaarden hem niet. Tegen de tijd dat hij klaar wad voelde hij overal blauwe plekken.

De hoofdbeschermers vastmaken was minder stressvol. De leren beschermers liepen bijna helemaal door tot het wapenkled, slechts een kleine strook kwetsbare huid overlatend. De hoofdbeschermers waren geverfd in de kleuren van de Dul'Ketan door wie het betreffende paard besteld was. De wapenkleden die over de maliënkolders waren gelegd hadden dezelfde kleuren en toen Jorahn klaar was, waren de stallen een vrolijk circus van kleuren. Er waren drie kleurcombinaties: geel en blauw voor Dul Ren'it, rood en zwart voor Dul Ga'lut en één paard, de grootste van allemaal, in het zwart en goud van generaal Dul Hit'in. De paarden waren geen van allen gezadeld, want in de oorlog werden ze soms bereden door officieren in volle wapenuitrusting en al waren deze paarden sterk genoeg om dat te kunnen dragen, toch werd er waar mogelijk op gewicht bespaard.

Net toen Jorahn klaar was piepte de deur en vader kwam binnen. Jorahn draaide naar hem toe en keek respectvol naar de grond. Vader liep door de stal met kleine, berekende stappen en slenterde zo van paard naar paard. Jorahn wist waar vader op zou letten en hij was vol vertrouwen dat hij zijn werk goed had gedaan. Toch keek vader kritisch, maar hij had geen enkel commentaar. Wel had hij een verrassing.

'Zadel je eigen paard, zoon. Je gaat vanmiddag mee.'

Een tijdje wist Jorahn niet wat hij moest zeggen. Toen herinnerde hij zich zijn opvoeding en zei gedwee 'Dank u, vader.'

'Het wordt tijd dat je leert de paarden te trainen. Je kunt ze niet je hele leven borstelen. We nemen de paarden mee naar de Heilige Heuvel.'

Jorahn was daar nooit geweest, maar hij kende de geschiedenis van die plek. Een paar uur rijden naar het zuiden had op een heuvel ooit een klooster gestaan. Vanuit de ruïnes die nu nog over waren had je een prachtig uitzicht over het Bewegende Meer, waarvan de waterstand erg varieerde, afhankelijk van hoeveel smeltwater de rivier de Lilendi, die eindigde in het meer, aanvoerde. De kusten van het Bewegende Meer overstromden elk jaar, wat zorgde voor een brede strook vruchtbare grond. De boerderijen die elk jaar als paddenstoelen uit de grond schoten waren het startpunt van menige handelsreis en waren daarmee essentieel voor de aanvoer van fruit, graan en vee naar het hoger gelegen land, waar de Lilendi vandaan kwam.

De eerste stop op de route van de meeste handelsmissies was het klooster op de Heilige Heuvel. Het Rode Gebed was één van de meest exclusieve wijnen in het land; de wijn was elk jaar uitverkocht, vaak nog voor de druiven geoogst waren. Veel van de wijn ging naar hooggeplaatste Duls, maar er was meestal genoeg over voor de lagere kasten om te proeven. Dat gold niet voor het meer exclusieve Witte gebed, dat alleen in beperkte oplage werd geproduceerd en dat alleen als cadeau werd gegeven aan vrienden van de bisschop. Het Witte Gebed werd niet

toevertrouwd aan handelsmissies, maar werd alleen verspreid door een netwerk aan koeriers dat door het klooster zelf was opgezet. De koeriers reisden alleen met paard en wagen en de wagens waren allemaal aande buitenkant gegraveerd met een dubbele H, het teken van het klooster. Het liet aan iedereen, die iets kwaads van plan was, zien dat de wagen beschermd werd door de Duls. Jorahn had nog nooit gehoord van een overval door rovers die zich niets aantrokken van het gegraveerde teken.

De wagens hadden vroeger het klooster verlaten over een weg die zich slingerend begaf naar het binnenland. Nu van het klooster niet meer over was dan wat verbrokkelde muren, gebruikte vader vaak die weg om de paarden een stevige training te geven. De helling van de weg was een uitdaging voor wie wandelde, maar in volle galop zou het bijna elk normaal paard kreupel maken.

Nu was het klooster vervallen tot een ruïne; een brand had weinig overgelaten dat nog herkenbaar was. Vader had verhalen verteld over verkoolde bomen en massagraven, waardoor de Heilige Heuvel bekend was geworden als een plek des onheils. Volgens de verhalen was de brand veroorzaakt door de laatste Patriarch, die de toorn van de Goden had losgelaten op een leger van boeren, die in opstand waren gekomen tegen zijn bewind.

Jorahn had de Heilige Heuvel nog nooit met eigen ogen gezien, maar hij herinnerde zich nog goed de rookwolken aan de horizon en de commotie die de vernietiging van het klooster had veroorzaakt. Ergens in de ruïne lag de as van Jorahns grootouders, die daar gewoond hadden ten tijde van de vernietiging. Vader nam de paarden mee naar de Heilige Heuvel om ze te trainen, maar ook om zijn respect te kunnen betuigen aan zijn ouders.

Jorahn kon zich zijn grootouders maar vaag herinneren en hij werd niet verdrietig als hij aan ze dacht. Eigenlijk had hij wel zin om de recente geschiedenis met eigen ogen te zien, maar hij moest erop letten zich, met de keurende blik van zijn vader altijd in de buurt, niet te veel te laten afleiden. Als ook maar een paard af zou dwalen van de groep of gewond zou raken, dan zou Jorahn daar de schuld van krijgen. Die gedachte was genoeg om Jorahn uit zijn dagdromen te wekken en hij maakte zich snel klaar om met vader mee te gaan.

Vader reed aan het hoofd van de kleine stoet op De Maarschalk; het zwart-met-gouden paard, dat bedoeld was voor de generaal was duidelijk de natuurlijke leider van deze tijdelijke groep paarden. Vader stond niet toe dat iemand anders op De Maarschalk reed en hij trainde het harder dan de andere paarden. De Generaal had het paard zelf een naam gegeven, maar vader noemde hem consistent 'het grote paard', en zelfs dat sprak hij uit met een expliciete afwezigheid van hoofdletters.

Jorahn was tevreden op de rug van Pilt. Zelfs als vader hem had toegestaan op de rug van De Maarschalk te rijden dan had het paard hem nog geen minuut getolereerd; de andere paarden hadden zijn leiderschap geaccepteerd en volgden hem waar hij ging. Alleen Pilt ging zijn eigen weg; het dier had teveel paarden zien komen en gaan in de stallen om nog onder de indruk te zijn, zelfs niet als het om het paard van de generaal ging. Pilt had een eigen wil; zelfs Jorahn had geen volledige controle over zijn vriend.

De omgeving veranderde geleidelijk. Toen ze Bekhol achter zich hadden gelaten veranderde de weg van keien naar platgetrapte aarde en werd het bos om hen heen langzaam dichter. Rondom Jorahns huis waren bomen vriendelijke reuzen van blad en stam, die hun takken vol verwachting uitstaken naar het licht van de zon, maar elkaar de ruimte gaven. Hier waren het zwijgende pilaren van hout die dakken van donkere bladeren ondersteunden die alle zonlicht tegenhielden.

De weg was niet langer de beste ondergrond om op te rijden, maar het was hier de enige veilige route door vijandig terrein. De paarden leken het ook te voelen en zochten elkaars gezelschap op. De enige die niet onder de indruk leek was vader: hij concentreerde zich op het uitvoeren van zijn beroep en had het waarschijnlijk niet gemerkt als het pad door de hel had geleid.

Pas na een paar uur rijden sprak hij Jorahn aan.

‘De weg is hier stil genoeg. Laat de paarden maar even rennen.’

‘Ja, vader.’ Jorahn bereidde zich voor op een urenlange galop en vroeg zich af wat dat met zijn slechte been zou doen.

‘Als de paarden mogen rennen, zorg dan dat je ze altijd met twee man in de gaten houdt,’ preekte vader. ‘Jij rijdt achteraan en het is jouw taak elk paard dat zich van de groep afsplitst weer de goede kant op te begeleiden. De kans dat ze dat hier doen is niet zo groot, maar straks komen we bij open terrein en moet je opletten. Duidelijk?’

Jorahn knikte. Vader keek hem indringend aan, alsof hij probeerde in te schatten of Jorahn klaar was voor die taak. Kennelijk tevreden draaide vader zich weer naar de weg en stuurde De Maarschalk in een stevige galop. De rest van de paarden volgden gedwee en zelfs Pilt verhoogde zijn snelheid om de rest bij te houden.

Gedurende twee uur reden ze in perioden in galop. Als ze tussen de perioden door even rust namen, masseerde Jorahn zo goed als het kon zijn zere been. Als hij daardoor in zijn zadel heen en weer schoof, keek Pilt hem geïrriteerd aan. Af en toe draaide vader zich om om Jorahn een les te leren over het trainen van paarden. Hij vertelde Jorahn hoe die een zeer paardenbeen kon herkennen voordat het paard kreupel werd, wanneer de paarden aangaven te willen drinken en nog veel meer dat Jorahn in zijn geheugen opsloeg om het een plekje te kunnen geven als hij niet meer overspoeld werd met nieuwe indrukken.

Na een uur rennen werd het bos minder donker en plotseling liepen ze op open terrein. De weg slingerde zich door plukken hei, afgewisseld door lage bosjes en groepen lage bomen. In de plotselinge afwezigheid van een bladerdak viel de dominantie van de felle lucht opeens op. Er waren hier wolken, maar niet genoeg om te voorkomen dat de zon haar licht uitstortte over de vlakke. De bedompte lucht uit het bos maakte hier ruimte voor een palet aan geuren.

Eén van de paarden maakte zich los van de groep en zette koers naar de Heilige Heuvel. Jorahn vloekte en maakte aanstalten om er achteraan te gaan, maar vader hield hem tegen met een gebaar.

‘Laat ze maar een tijdje vrij. Zo ver van huis dwalen ze toch niet ver af.’

‘Maar u zei dat...’

‘Deel van je taak als begeleider is ook om in te zien wanneer je ze vrij moet laten.’

Jorahn liet zich weer terugzakken in zijn zadel en keek toe hoe vader de paarden los maakte en liet gaan. Vervolgens keerde zijn blik zich naar de heuvel aan de overkant van een zee van heide en verzonk hij in dagdromen.

Jorahn herinnerde zich nog goed dat vader hem had verteld dat de Heilige Heuvel één van de laatste plekken was waar de heerschappij van de Dul’Ketn niet erkend werd. Dat was destijds de voornaamste reden geweest dat Jorahns grootouders hadden besloten daar hun oude dag door te brengen.

Toen vader in de leer was gegaan bij een stalhouder in het binnenland waren zowel hij als zijn ouders ervan overtuigd dat hij vroeg of laat terug zou keren naar de Heilige Heuvel. Maar de dochter van zijn leermeester had daar verandering gebracht. Toen, na hun huwelijk, zijn schoonvader was overleden, lag het voor de hand dat vader de stallen overnam. De dag van de bruiloft was de laatste dag geweest dat hij zijn ouders had gezien. Nu rustten ze ergens in de geblakerde ruïnes van de Heilige Heuvel.

Het bloedbad op de Heilige Heuvel had plaatsgevonden toen Jorahn pas twee jaar oud was. De tocht naar de Heilige Heuvel was daarom niet beladen: hij had zijn grootouders nooit gezien. Toch wist Jorahn instinctmatig dat hij vader’s gedachten beter niet kon verstoren. Het regelmatige uitstapje naar de Heilige Heuvel had hem altijd verbaasd; ’s morgens was vader altijd opgewekt, maar ’s avonds kwam hij altijd in gedachten verzonken en een beetje verdrietig terug, al zou hij dat laatste nooit toegeven als Jorahn ernaar vroeg. Nu maakte Jorahn voor het eerst de verandering van dichtbij mee, alhoewel hij er niets wijzer van werd.

Na ongeveer tien minuten in gedachten verzonken zijn, keerde vader terug naar de werkelijkheid. Hij had een paar seconden nodig om de transitie te maken en richtte zich toen tot Jorahn met een simpel ‘kom’. Hij spoorde de Maarschalk aan tot een galop over de vlakte en de andere paarden volgden, hoewel de meesten protesteerden dat ze maar kort de tijd hadden gehad om te spelen. Jorahn hield Pilt tegen tot alle paarden vader waren gevolgd en stond hem toen toe ze in zijn eigen tempo te volgen.

Het kostte hen een half uur om zo de hei over te steken en Jorahn was blij toen ze weer een stuk bos naderden. Vader hield het tempo hoog toen ze door het bos naar de oevers van de Lilendi reden. Tegen de tijd dat ze daar aankwamen zat Pilt vacht vol met afgebroken twijgjes.

De rivier was hier rustig en ondiep genoeg om te staan en vader liet de paarden drinken. Zowel Jorahn als vader stapten af en de Maarschalk en Pilt voegden zich bij de rest. Vader stond de paarden dit keer niet toe om te spelen, maar besteedde de Maarschalk weer toen de paarden klaar waren met drinken. Zonder te wachten tot Jorahn weer op Pilt rug zat reed hij het bos in. Pilt had duidelijk geen zin om uit het water te komen, maar toen de andere paarden de Maarschalk volgden stond hij Jorahn toe om weer op zijn rug te klimmen en rende hij achter de andere paarden aan. Ze volgden de Lilendi tot de rand van de Heilige Heuvel, maar waar het landschap begon te stijgen, ontsnapte de Lilendi via een steile rotswand.

Naarmate het gezelschap hoger kwam dunden de bomen uit, totdat ze weer in de open lucht stonden. Van daaruit volgden ze de oude handelsroute, die zich door verkoelde struiken naar boven slingerde.

Het eerste deel van de beklimming van de Heilige Heuvel ging in een waas voorbij. Vader hield het tempo hoog en Jorahn had nauwelijks de tijd om veel van zijn omgeving mee te krijgen. Deze weg had al heel wat reizigers naar boven gebracht en hoewel Jorahn weinig tijd had om om zich heen te kijken konden de tekenen van hoe druk deze weg ooit was hem moeilijk ontgaan. Hier en daar stonden verbrande wagens aan de kant van de weg, sommigen zonder duidelijke mankementen, anderen met een duidelijk gebroken wiel of erger. Eén keer kwamen ze een wagen tegen die omgevallen was en die over de weg naar beneden gerold was, een spoor van gebroken vaten achterlatend waar grote hoeveelheden kostbare witte wijn waren weggespoeld in de grond.

Op plekken waar de weg een bocht maakte waren soms kleine altaars gebouwd, maar hoe hoger ze kwamen, hoe minder vaak dat voorkwam. Toen ze halverwege waren, begonnen de altaars plaats te maken voor graven, vaak met zwartgeblakerde stenen. Jorahn herkende dit landschap uit vader's verhalen. Eerst kwamen ze nog af en toe een graf tegen, maar al snel werden het er steeds meer. Het waren vaak massagraven; de laatste rustplaats van talloze onbekende soldaten, alleen gemarkeerd door stapels stenen. Je zou verwachten dat de natuur weer wat grond geclaimed zou hebben, maar zelfs gras weigerde hier te groeien.

Alsof hij plotseling werd overvallen door emotie, vertraagde vader zijn pas. Er resteerden slechts drie bochten in de weg. De spookachtige atmosfeer drong langzaam door tot in hun botten. Mistflarden zweefden tussen afgebrokkelde muren en de verwoesting werd steeds intenser. Toen ze op de top aankwamen was alles onherkenbaar verwoest; niemand had hier de moeite genomen om de botten te begraven. Jorahn kon nu door de mist de ruïnes van het klooster zien. In een poging de met roet besmeurde botten niet te zien concentreerde Jorahn zich op wat er over was van de muren en hij vroeg zich af hoe het kon dat ze waren blijven staan. De paarden struikelden over de resten van de inwoners van het klooster; toen het te gevaarlijk werd om verder te rijden, hield vader halt; hij steeg af, schuifelde een paar passen door de as. Vervolgens knielde hij en in een zeldzaam vertoon van emotie boog hij zijn hoofd en herdacht hij zijn ouders.

Jorahn deed zijn best om zo stil mogelijk te zijn, om niet de heilige stilte die vader zonder woorden had geclaimd te verstoren. Hij klom voorzichtig van Pilt's rug en leunde tegen het paard om zijn slechte been te ondersteunen. Uit respect sloot hij zijn ogen en hoewel hij ze nooit had gekend herdacht hij kort zijn grootouders. Toen hij zijn ogen weer opende had vader nog steeds zij hoofd gebogen. Jorahn snapte dat hij vader de tijd moest geven, maar deze omgeving maakte hem rusteloos en hij keek om zich heen in een poging zich voor te stellen hoe het klooster er ooit uitgezien had. Hij stelde zich houten wenteltrappen voor, met versleten treden, die leidden naar torens waar chemische apparatuur stond uitgesteld die continu gebruikt werd om het proces van wijn maken te verbeteren. De enige muur die nog stond moest een onderdeel zijn geweest van de opslag,

waar honderden vaten met wijn lagen te rijpen. De opslag moest vroeger zo hoog zijn geweest als waar nu een zwarte vogel nonchalant op de overblijfselen van...

De aanblik van de vogel liet Jorahn schrikken en hij maakte genoeg geluid om vader op te schrikken. Afgezien van de paarden was de vogel het eerste levende wezen dat Jorahn in de afgelopen paar uur had gezien. Het beest was groter dan elke vogel die Jorahn ooit had gezien; het had zijn klauwen begraven in de muur waarop het zat. Zijn vleugels waren gevouwen, maar Jorahn schatte in dat ze makkelijk een spanwijdte konden bereiken die een volwassen man met zijn armen uitgestrekt ruimschoots zou overtreffen. Te intelligente ogen scanden de omgeving, op zoek naar iets dat bewoog. Toen Jorahn achteloos aan zijn neus krabde schoten de ogen in zijn richting, maar toen hij zich stilhield, verloren de ogen hun focus en gingen ze door met de omgeving scannen. Het beest had donkergrijze veren die er onverzorgd uitzagen, alsof het beest zich al een tijd niet had gewassen. De verhoudingen van het beest leken niet helemaal goed, alsof het zo uit een kindertekening was gevlogen. Diens ogen waren het meest angstaanjagende aspect van het beest; ze waren zo zwart dat ze het licht uit de omgeving leken te trekken en ze keken de wereld in met een bewustzijn en... macht.

Nu Jorahn het beest gezien had kon hij zijn ogen er niet meer van losmaken. Vanuit zijn ooghoek zag hij hoe vader zich oprichtte. Hij nam een paar seconden om de bloedtoevoer naar zijn spieren te herstellen en, zich niet bewust van de dreiging, liep naar zijn zoon. De vogel draaide zich meteen naar de nieuwkomer; terwijl vader geduldig door de enkelhoge laag as ploegde, volgden de ogen van de vogel hem nauwlettend.

Vader had een paar meter gelopen toen hij zich bewust werd van Jorahn's angstige blik, gericht op een plek boven hem. Hij stond abrupt stil, plotseling gealarmeerd. Hij merkte de vogel op, deed een paar stappen terug en pakte de boog die altijd op zijn rug hing. Hij haakte de boog los van de riem waar die normaal aan hing en laadde hem in één vloeiende beweging met een pijl uit de koker die aan zijn zadel hing; al die tijd verloor hij geen moment de vogel uit het oog.

Vader aarzelde, en Jorahn zag hem de afstand en de wind inschatten. Toen spande hij zijn boog en richtte. De vogel reageerde meteen. Het beest sprong van de muur en stortte zich naar beneden. Net voordat het de grond raakte spreidde het enorme vleugels en plotseling werd vader gehuld in schaduw. Hij opende zijn mond om te schreeuwen, maar voordat hij een geluid kon maken werd de boog uit zijn handen gerukt en begroeven enorme klauwen zich in zijn schouders. Toen het beest vader raakte werd hij op de grond gegooid met een knal die alle lucht uit hem sloeg. Zijn mantel werd rood van het bloed terwijl hij overeind krabbelde en het op een lopen zette. De enkeldiepe laag as maakte dat hij niet snel genoeg weg kon komen en Jorahn schreeuwde toen het beest aanstalten maakte om nog een duikvlucht te maken. Vader zag de schaduw van het beest groter worden en wierp zichzelf tegen de grond. De klauwen misten hem dit keer ternauwernood. Toen verdween het met een paar vleugelslagen uit het zicht.

Een verkoole houten steunbalk stortte in en creëerde een fontein van as. De paarden, inclusief Pilt, schrokken en gingen ervandoor. Alleen De Maarschalk bleef trots staan; hij weigerde iets te doen zonder commando.

‘Vader!’

Jorahn rende naar vader toe, die nog steeds op de grond lag in een laag as. Hij ging overeind zitten en probeerde zichzelf tevergeefs af te stoffen. Hij was nu te erg van slag om zijn kwetsbaarheid voor Jorahn te verbergen en stond toe hoe die hem overeind hielp. Met zijn arm om Jorahns schouders strompelde ze naar waar de paarden op een afsandje stonden te wachten. Voordat hij opsteeg ging vader zitten op een relatief schoon stuk grond en inspecteerde zijn schouder. Hij deed zijn mantel en shirt uit en kromp ineen van de pijn toen de stof langs zijn wond schuurde. Weer liet hij Jorahn helpen.

Vader had relatief geluk gehad. De klauwen hadden diepe wonden in zijn schouder gemaakt en zijn huid begon al blauwe plekken te krijgen waar de vogel hem geraakt had. Het viel echter mee hoeveel bloed er was: er was geen grote ader geraakt. Het was een wonder dat de schade niet groter was. Jorahn maakte aanstalten om een stuk van zijn shirt te scheuren dat als verband kon dienen, maar vader hield hem tegen.

‘Je moeder vermoordt me als jij ook met een geruïneerd shirt thuiskomt. Die van mij is toch al kapot, we gebruiken die van mij wel.’ Omdat zijn hele mantel bevlekt was met as, scheurde hij een strook van de relatief schone onderkant en gebruikte de binnenkant om zijn schouder te verbinden. Toen hij merkte dat hij zijn krachten overschat had, moest hij met tegenzin toegeven:

‘Ik heb je hulp nodig, zoon.’

Jorahn nam het stuk stof uit vader’s hand en gebruikte het om vader’s schouder te verbinden. Hij had niets om het provisorische verband mee vast te maken, dus hij stopte het losse eind onder de rest van het verband. Toen hij klaar was trok vader zijn mantel weer aan en ging weer staan.

De paarden wachtten nog altijd geduldig. Pilt was nergens te zien en Jorahn hoopte dat hij lager op de heuvel stond te wachten. De eerste schrik was verdwenen en de paarden wachtten tot iemand de leiding nam. Vader liep naar de Maarschalk en met zijn nog herstellende gevoel voor evenwicht besteeg hij het dier voorzichtig. Zodra hij stevig zat, keek hij om zich heen en maande Jorahn hem te volgen. Hij leidde de Maarschalk voorzichtig uit de met as bedekte heuveltop, langzaam genoeg voor Jorahn om hem lopend te volgen. Jorahn leunde op één van de paarden die de Maarschalk volgden; ze liepen over twee lussen in de weg naar de resten wat ooit een waterput was geweest; daar stond Pilt gelukkig op hen te wachten.

Jorahn liep voorzichtig naar Pilt toe, bang dat het dier weer zou schrikken. Tot Jorahn’s verbazing hield vader halt en wachtte tot Jorahn Pilt weer bestegen had. De beklimming van Pilt’s rug kostte hem veel moeite en deed pijn, aangezien Jorahn normaal al niet zomaar een paard kon bestijgen. Hij gebruikte de resten van de waterput als opstapje en zodra Jorahn zijn zadel raakte zette vader zijn paard weer in beweging.

Het leek eindeloos te duren om de heuvel af te dalen, en tijdens de hele slingerende weg naar beneden meende Jorahn de ogen van de vogel in zijn rug te voelen. Vader leek hetzelfde te voelen, want hij keek tijdens de afdaling regelmatig naar boven. In de lucht was slechts een stipje te zien. Het stipje werd niet groter maar er ging toch een grote dreiging vanuit. Pas toen ze de bossen aan de voet van de heuvel bereikten en bladeren hen aan het gezicht onttrokken, ontspanden zowel mensen als paarden. De rest van de tocht reden ze in stilte.

Toen ze thuiskwamen hielp vader Jorahn alle paarden ontdoen van hun harnas, iets wat vader nog nooit eerder had gedaan. Samen kostte het hen maar een half uur, waarin vader maar één ding zei: toen ze de wapenkleden opborgen zei hij, op een toon die duidelijk maakte dat hij dit maar één keer zou zeggen: 'Vertel dit niet aan je moeder Het is niet nodig dat ze zich ongerust maakt.' Het commando stond geen tegengeluid toe en ze maakten zwijgend hun werk af. Toen ze bijna klaar waren kwam het geluid van een naderende wagen van buiten; vader legde het wapenkleed dat hij vasthield neer. Hij liep naar de deur en net op dat moment kwam er een koerier binnen. Hij hijgde alsof hij daarheen was koem rennen. 'Recruiters van Dul Ren'it,' hijgde hij. 'Tien paarden..' Hij wachtte tot vader met een hoofdknik bevestigde dat hij het gehoord had, en vertrok toen zo snel als hij kon. Vader stond vijf seconden besluiteloos, toen begon hij alles tegelijk te doen.

5 Een tweede kans

De jongen liep langzaam door de straat, om zich heen kijkend alsof hij ergens naar op zoek was. Hij had zijn armen om zich heen geslagen in een poging zichzelf warm te houden. De regen had hem eergisteren doorweekt, en in twee dagen waren zijn kleren niet helemaal opgedroogd. Zijn shirt plakte tegen zijn rug; hij kon zich niet herinneren wanneer hij het voor het laatst had gewassen; het zat vol vlekken en hij wist niet meer wat de oorspronkelijke kleur was geweest. Zijn haar, half-lang zoals dat van een meisje, hing in vettige strengen naar beneden; sommigen waren weggestopt achter zijn oor en wat er overbleef was niet genoeg om de karakteristiek verticale patroon in zijn nek te verbergen dat hem markeerde als Kental, de laagste sociale kaste. Het was een vloek die hij graag verborgen hield, maar die zich toch liet zien als hij struikelde of huiverde van de kou.

In deze straat begon de markt en waar mensen waren daar was voedsel. Dat hij hier makkelijk kon vluchten was mooi meegenomen; het kwam van pas, mocht er iets misgaan. De jongen stal voedsel waar hij kon, in ieder geval tot hij genoeg had om de kloof naar de volgende marktdag te overbruggen. Ja, hij stal; hij was gestopt met doen alsof hij het alleen maar leende en hij het ooit terug zou betalen. Sommige kooplieden wisten dat hij stal, maar ze hadden niet de bewakers gealarmeerd, uit medelijden of uit verborgen schuldgevoel. Sommigen zorgden zelfs dat als hij in de buurt was een onbewaakte broodkorst of appel buiten het zicht van het publiek voor hem klaarlag, gewikkeld in papier zodat het niet vuil zou worden. Ze hadden medelijden met een dakloze jongen, maar hij was niet dakloos en bijna twintig. Gelukkig wist hij goed hoe hij moest overkomen als een jongen van veertien, zodat de onschuld van de jeugd nog in zijn voordeel werkte.

Niet alle kooplui waren echter even vriendelijk. De meesten namen zelfs voorzorgsmaatregelen zodra ze hem zagen, variërend van achter hem aan jagen tot gewoon extra opletten. Die laatste categorie bestond uit juweliers, leerlooiers en wapensmeden: mensen die het geld hadden om wachters in te huren. Dat waren vaak types die vooral betaald werden om er indrukwekkend uit te zien. Als ze al achter de jongen aan gingen bleef hij ze makkelijk voor, maar de korte sprintjes kostten hem wel waardevolle energie waardoor hij nog meer eten moest stelen. In ieder geval bleef hij zo in vorm.

Toen hij de kraampjes aan het begin van de markt benaderde, maakte hij zichzelf automatisch klein, in de hoop dat hij niet op zou vallen. Het was een regenachtige dag en de markt was niet zo druk als hij graag had gewild. Die dag moest hij extra voorzichtig zijn; door een gekneusde rib, opgelopen bij een pijnlijke aanvaring met een stapel kratten, kon hij niet snel weggkomen.

Het eerste kraampje dat hij naderde was dat van Delsa, een fruitverkoper die, net als de jongen, Kental was. Vanwege die afkomst had ze één van de slechtste plekken op de markt, een armlengte van één van de achterafsteegjes die, bij een juiste windrichting, een bron was van de stank van urine en braaksel. Ze was altijd vriendelijk, ondanks of juist dankzij het feit dat ze één van de weinigen was die

zijn geheim kende. Ook vandaag gaf ze met een knik van haar hoofd blijk hem gezien te hebben. *Ga je gang, pak wat je nodig hebt*, zei haar blik en hij pakte dankbaar twee appels, met een snelle beweging die geen potentiële klant zou opvallen. Hij bedankte haar zonder woorden en nam een grote hap uit één van de appels en terwijl het sap van zijn kin liep verdween de honger voor even naar de achtergrond. Hij wist dat het maar even zou duren, maar voor nu was hij dankbaar zijn maag tevreden gesteld te hebben zonder daarvoor te hebben hoeven rennen.

Delsa was een rondreizende fruithandelaar en ze was maar een paar dagen per maand op de markt in Sente, dus de jongen had geluk vandaag. De volgende markttag was echter nog een paar dagen weg en hij had meer te eten nodig om op kracht te blijven.

Zijn volgende halte was de kaashandelaar; hoewel die alleen hele kazen verkocht die te zwaar waren om te stelen, maar er stond altijd een bord met plakjes om te proeven. De jongen probeerde onzichtbaar te worden en strekte een vieze hand uit, alleen om niets te vinden. Hij had geen risico moeten nemen en zijn hand terug moeten trekken, maar in plaats daarvan tastte hij in het rond, op zoek naar het bord. Een sterke hand sloot zich om zijn pols en met een plotseling gevoel van paniek erkende hij de vrouw die voor hem stond als één van de bewakers van de juwelier. Hij had haar niet herkend omdat ze gewone kleren droeg en niet haar uniform. *Ze hebben me nog nooit te pakken gekregen*, dacht de jongen.

In een reflex probeerde hij zijn hand terug te trekken; de bewaker hield hem stevig vast, maar kon niet voorkomen dat zijn elleboog in haar maag belandde. Een pijnscheut trok door zijn zij, maar de bewaker klapte dubbel en moest zijn pols loslaten. Toen hij merkte dat hij vrij was zette hij het op een lopen. Toen het al te laat was realiseerde hij de tweede fout maakte van die morgen: hij rende de verkeerde kant op; in plaats van terug te rennen naar zijn vertrouwde omgeving, vluchtte hij naar de dichtstbijzijnde steeg, langs kraampjes die hij die dag nog niet bezocht had. Achter zich hoorde hij de kaashandelaar en de bewaker tegelijkertijd 'Halt!' roepen en terwijl de meeste mensen plaats voor hem maakten doken voor hem plotseling twee gewapende wachters op. Met de weg naar voren afgesneden dook hij opzij, onder een kraampje door; de eigenaar van de kraam was te geschrokken om meer te doen dan opzij springen. Ongehinderd kon de jongen over de kar springen die achter de kraam geparkeerd stond. Daarbij bleef hij met zijn voet achter iets haken en viel hij hard op de stenen weg, gevolgd door een douche van gezouten vis. Hij voelde zijn rib kraken en hoewel hij niets brak werd de pijn die hij al had nog erger, maar hij had geen tijd om rustig bij te komen; de wachters hadden hem bijna ingehaald dus ondanks de pijn deed hij zijn best om overeind te krabbelen. Gelukkig werden ze gehinderd door de gladde vis die overal op de grond lag en de jongen maakte van de gelegenheid gebruik om zich zo snel mogelijk in veiligheid te brengen.

Dit keer vluchtte hij door steegjes die hij goed kende en wurmde zich door nauwe doorgangen waar de dikke wachters hem meestal niet konden volgen. Maar dit keer werd hij achtervolgd door nieuwe wachters die getraind waren en in vorm, en die hem achternazaten tot aan de rivier die door het midden van de stad liep. De wachter wisten bergen vuilnis te ontwijken en volgden hem door

verlaten gebouwen alsof ze, net als hij, in dat deel van de stad waren opgegroeid. De jongen klom over daken en riskeerde een tocht door de territoria van meer geharde criminelen dan hij. Maar zelfs daar volgden ze hem, misschien zelfs met meer souplesse dan hij.

Uiteindelijk lukte het hem ze kwijt te raken door in de rivier te duiken. Het was hier nauwelijks nog een rivier te noemen; het had hier meer weg van een open riool dat de stad verdeelde in twee helften: één voor de rijken, vooral de Dul'ketan, en één voor het 'gewone' volk. De rivier werd door beiden gebruikt als vuilnisbak; de stroming was snel genoeg om het afval af te voeren, maar de rotzooi verzamelde zich ver buiten de stad, waar de Lilendi uitmondde in zee.

De jongen dook onder water en hield zijn adem zo lang mogelijk in; pas toen zijn longen hem daartoe dwongen durfde hij het aan om boven te komen. Hij kwam boven onder de houten steigers in de haven, waar ze hem niet konden zien. De steigers gaven hem genoeg ruimte om zijn hoofd ver genoeg boven water uit te steken om door zijn neus adem te halen, maar de stroming trok aan hem en hij wist dat de stroming te sterk was om hier aan land te kunnen gaan, of zelfs om te wachten tot de bewakers weer teruggingen naar de markt.

Zodra zijn longen verzadigd waren liet hij de houten balk los waar hij zich aan vast had gehouden en liet hij zich meedrijven met de stroming. Hij wist meteen dat het een fout was, want de stroming was sterker dan hij had verwacht. Hij moest vechten om zijn hoofd boven water te houden en zag de stad aan beide kanten voorbijtrekken. *Wat als de rivier me de stad uitvoert, dacht hij, en Hoe kan ik dan voedsel vinden?* Terwijl die gedachten in een waas van paniek door zijn hoofd schoten, raakte zijn hoofd iets en de stroming trok hem onder water. Hij probeerde weer boven te komen, maar zijn kleren bleven aan iets hangen. Water vulde zijn mond toen hij het uitschreeuwde van de pijn en sporen van rood in het vieze water om hem heen vertelden hem dat hij gewond was. De irritatie, veroorzaakt door de vele lozingen van chemisch afval, wezen erop dat het bloed uit zijn hoofd kwam en terwijl hij een ultieme poging deed om boven water te komen kwam er een vreemde kalmte over hem. Hij gaf zich gewonnen en net voor het einde greep een vieze, harige hand hem en trok hem boven water. Terwijl zijn longen zich net op tijd vulden met lucht, werd de wereld zwart. Het laatste dat hij zich herinnerde waren de absurde details van de hand: de zweren op de knokkels en de gebroken nagels. Toen was er niets meer.

Later, hij wist niet hoeveel, trok zijn lichaam zich samen en kwam al het vieze water eruit. Toen werd alles weer zwart.

Hij opende zijn ogen en werd verblind door zonlicht, dat pijnscheuten door zijn zere hoofd stuurde. Hij gaf weer water over en barstte uit in een hoestaanval die niet leek te eindigen. Toen die eindelijk over ging werd de jongen zich langzaam

bewust van het zand waarop hij lag. Ondanks de smaak van zout en chemicaliën in zijn mond had hij een knagend gevoel van honger. Hij sloot zijn ogen en toen hij ze weer opendeed stond er iemand over hem heen gebogen, met een lange baard, verwilderde ogen en de bekende zweren op handen die nog steeds het touw vasthielden waarmee hij zijn boot aan de kant getrokken had.

‘De vissen hoefden je niet, of wel? Heb je soms iets illegaals gedaan in vissenland? Hebben ze je verbannen, die geschubde rotzakken, met mensenbenen om je te straffen?’ De oude man kauwde op iets en kreeg het voor elkaar tegelijkertijd een pijp te roken. ‘Ze komen allemaal naar oude Unni toe. Hij vist ze uit het water en leert ze te leven als mensen.’

De jongen probeerde wat te zeggen, maar barstte uit in weer een hoestaanval.

‘Ondankbaar stuk slijm. Ik heb je geleerd hoe je moet lopen en dit is hoe je me bedankt?’ De oude man leek plotseling geagiteerd, als ware het door een ongehoorde belediging, maar zo snel als het opkwam was het weer weg. ‘We hebben ambassadeurs naar beneden gestuurd, weet je? Het stadsbestuur bindt blokken beton aan hun benen om te zorgen dat ze beneden blijven. Slimme meisjes, daar in het stadsbestuur, en de ambassadeurs blijven nu beneden maar ze komen niet meer terug.’

De man pakte wat spullen uit zijn boot, stukken troep in een visnet, waarschijnlijk net uit de zee gehaald. Met het net over zijn schouder begon hij naar de stad te lopen, struikelend onder het gewicht van zijn vangst en in zichzelf mompelend tijdens het lopen. ‘Ze hadden Unni moeten vragen, die hoeren in het stadsbestuur, hij weet wel raad met die vissen. Ze lachen om zijn wijsheid en schelden hem uit, welzeker, maar ze beseffen niet dat hun leven afhangt van wat hij van die slijmerige mormels steelt.’ Unni verdween langzaam uit het zicht en toen zijn gemompel niet meer te verstaan was, krabbelde de jongen overeind.

Een pijnscheut in zijn ribben vertelde hem dat die nog niet waren genezen, maar het was niet langer een scherpe pijn en de jongen vermoedde dat hij lang, misschien wel dagen, buiten bewustzijn was geweest. Hij maakte zich op de oude man te volgen, om te vragen of de zonderling hem in ieder geval kon vertellen waar hij was. Het gemompel van Unni was nog steeds hoorbaar, maar te zacht om te kunnen zeggen waar het vandaan kwam.

Gedesoriënteerd keek de jongen om zich heen; zijn ogen verkenden de omgeving, die er niet uitzag als een plek waar hij ooit eerder was geweest. De huizen hier waren hier groter en beter onderhouden dan in de sloppenwijken die hij gewend was. Hij keek naar de rivier en realiseerde zich dat hij aan de verkeerde kant van het snelstromende water was. Een sterk gevoel van paniek overviel hem. *Hoe moet ik hier mijn eten vinden?* Hij wist dat hij terug moest, maar zwemmen, wist hij nu uit ervaring, was geen optie. De enige weg die hij kon gaan liep via de brug over de Lilendi en de enige manier om daar te komen was via de stad waar hij zijn hele leven naar had verlangd, maar die nu hij er was aanvoelde als vijandig territorium.

Aarzelend en op zijn hoede beklom de jongen de oever van de Lilendi en liep de stad in. Te oordelen aan de stand van de zon was het laat in de middag. De laagstaande zon en de hoge huizen spanden samen om lange schaduwen over de straten te werpen. De jongen liep van schaduw naar schaduw in een poging onopgemerkt te blijven, hoewel dat nauwelijks nodig was: de straten waren uitgestorven, afgezien van arbeiders die teruggingen naar Sente na een dag zwaar werk. Ze keken zelden zijn kant op, maar hij nam liever geen enkel risico.

Hij probeerde zoveel mogelijk de rivier te volgen en uitzicht op de brug te houden. Die brug was de enige manier om weer terug te komen naar zijn vertrouwde wereld, en zolang hij de brug kon zien wist hij zeker dat hij in de goede richting liep. Als de gebouwen aan de oever hem de weg versperden en hij dieper landinwaarts moest lopen, werd hij onrustig.

Tijdens zijn wandeling keek hij verbaasd om zich heen naar de grote huizen, de schone straten en de rust op straat, die alleen verstoord werd door de geluiden van spelende kinderen. Waslijnen vol schone kleren waren tussen de huizen gespannen, te hoog voor hem om erbij te kunnen. Bovendien had hij het gevoel dat stelen hier een nog grotere misdaad was dan thuis; zelfs daar deed hij het alleen als hij echt niet anders kon. Hier en daar kwam hij winkels tegen, de meesten net gesloten; mannen en vrouwen waren druk bezig met schoonmaken in de hoop nog op tijd thuis te zijn voor het eten. Sommigen keken op als hij langskwam, maar de meesten waren te druk bezig.

De geur van vers bereid eten vulde de straten en de jongen werd op pijnlijke manier herinnerd aan zijn lege maag. Kinderen werden naar binnen geroepen voor het eten en de straten werden zo mogelijk nog rustiger.

Na ongeveer een uur lopen kwam de jongen langs een restaurant. Het was gesloten, maar de vuilnisbakken stonden onbewaakt bij de achteringang van het restaurant. Hij tilde het deksel op, alleen om tot zijn teleurstelling te merken dat de bak net gelegeerd was. Toen hij beter keek zag hij echter tot zijn vreugde een half brood op de grond liggen tussen twee vuilnisbakken. Het zat onder het zand en was licht beschimmeld, maar toen hij het brood zo goed als hij kon had schoongemaakt bleek het nog prima te eten. Hij negeerde het knarsen van zandkorrels tussen zijn tanden en had het brood in een paar minuten weggewerkt.

Het hongergevoel verdween even, maar in de wetenschap dat dat niet lang zou duren liep hij snel door, blij dat hij niet continu om zich heen hoefde te kijken of hij in de gaten gehouden werd door een wachter die aannam dat hij zijn onverwachte maal gestolen had. Hij nam zich voor hier ooit terug te komen; hoewel het naar zijn gevoel te stil was op straat, voelde hij zich vrijer dan ooit nu hij niet in de gaten gehouden werd. Deze straten herinnerden hem aan de dromen die hij ooit had gehad dat hij ergens anders geboren was, in andere omstandigheden en bij andere ouders – ouders die nog leefden en die zich zorgen maakten of hij wel voor het donker thuis was. Hij had burens willen hebben met kinderen van zijn leeftijd, een school waar hij elke dag heen moest en, op zijn huidige leeftijd, een eerlijke baan of een stage. Als je echter de verkeerde afkomst

had dan spande de stad zich in om je daar te houden. Alles wat de jongen kon doen is dromen.

Plotseling merkte de jongen dat hij, afgeleid door zijn dagdromen, een doodlopende straat in gelopen was.

'Kijk eens wat we hier hebben: een onuitgenodigde gast!', zei een stem ineens. Het was de stem van een jongen die af en toe oversloeg naar de onzekere bas van een adolescent. De jongen draaide zich om en merkte dat de weg uit de doodlopende straat nu afgesloten was door een bende kwajongens, verschoppelingen zoals hij. Ze waren met een dozijn, variërend in leeftijd van twaalf tot zestien, misschien iets ouder. Hun leider was slechts een jaar of vijftien, maar de twee oudsten en grootsten in de bende stonden beschermend naast hem.

'Je hebt van mij niets te vrezen. Ik kom uit een ander deel van de stad en wil alleen maar de weg terug te vinden.'

De groep jongens was stil en wachtte op hun leider.

'Als je uit een ander deel van de stad komt dan had je beter daar kunnen blijven, of niet?' Hij keek om zich heen, vissend naar aanmoediging door de rest van zijn bende. Toen die goedkeurende geluiden lieten horen, vervolgde hij: 'Maar nu je toch hier bent, ben ik bang dat we om een financiële bijdrage moeten vragen, als een soort tol. Weet je, we stellen het niet op prijs als andere dieven gebruik maken van ons territorium.' Weer keek hij om zich heen en de jongen beseftte dat de bendeleider het meer tegen zijn bende had dan tegen hem. De goedkeurende geluiden werden sterker. 'Als je een meisje was, dan ik zelf een vorm van betaling voorgesteld, maar aangezien je dat niet bent, ben ik tevreden met alles wat je te bieden hebt: geld misschien, of een wapen?'

De in het nauw gedreven jongen wist dat hij zich hier niet uit kon praten. Voorzichtig liep hij naar de bende toe, op zoek naar een opening om het op een rennen te zetten. Hij spreidde zijn armen en zei: 'Ik heb niets bij me, maar als jullie me laten gaan, beloof ik dat ik nooit meer terugkom.'

De bendeleider lachte cynisch. 'Als ik betaald kreeg voor elke keer dat ik die smoes hoorde...' Midden in zijn zin zette de jongen het op een lopen. Hij had hiervoor getraind en bijna was hij ontsnapt, maar op het laatste moment liet iemand hem struikelen en hij viel met een klap op de keien. Weer had hij geluk en behalve een pijscheut door zijn al gekneusde rib, registreerde zijn lichaam geen schade. De bendeleden doken bijna meteen boven op hem en hielden hem vast op de grond tot hun leider arriveerde. Een keiharde trap tegen zijn bovenlichaam brak alsnog een rib, maar voordat hij het uit kon schreeuwen van de pijn kwam een regen van klappen op hem neer. Hij wierp zijn armen op ter bescherming, wat er alleen maar toe leidde dat zijn linkerarm zo hard achter zijn rug werd gedraaid dat zijn schouder uit de kom vloog. Een voet kwam neer op zijn rechterhand en hij voelde een paar vingers breken. In een reflex probeerde hij zijn arm terug te trekken, maar de pijn in zijn hand was te allesomvattend. Ze gingen op zijn knieën staan en terwijl de pijn zich over zijn lichaam verspreidde vergat hij even de pijn in zijn vingers. Meer klappen kwamen neer op zijn hoofd en ramde zijn voorhoofd tegen de straat. Terwijl zijn bewustzijn uitdoofde werd hij zich bewust van het absurde detail dat er bloed uit zijn oren sijpelde.

Toen hij weer wakker werd lag hij in een bed. Het was een echt bed, compleet met matras en kussen. Het matras had zich gevormd naar zijn lichaam; het gaf ondersteuning waar dat nodig was. Hij kon zich niet herinneren ooit in een bed gelegen te hebben, en terwijl de mist in zijn hoofd langzaam opklaarde, probeerde hij zijn ogen te openen. Maar één van zijn ogen gehoorzaamde, het andere was zo opgezwollen dat er hooguit een klein beetje licht langs de onderkant van zijn ooglid kwam. De pijn van de zwelling in zijn oog triggerde meer pijn, die in golven over hem heen spoelden terwijl zijn lichaam wakker werd. Hij voelde blauwe plekken op zijn knieën, op zijn rug en op zijn armen; zijn rechterhand zat in het gips en zijn gebroken rib zat verborgen achter een drukverband. Zijn schouder was gevoelloos en misschien was dat maar goed ook.

Hij probeerde met zijn rechterhand te voelen hoe het met zijn rib was, maar hij stopte halverwege toen hij het gips opmerkte. Dat hij zijn vingers niet kon bewegen was tot daaraantoe, maar tot zijn verbazing voelde hij geen pijn. Ook zijn andere arm, die hij niet eens kon bewegen, was gevoelloos. Hij kon alleen maar hopen dat dat door medicijnen kwam. Zijn rib deed geen pijn, maar hij voelde de druk van het verband dat om zijn middel was gewikkeld. De linnen lappen die hij normaal gesproken droeg...

Met een schok beseftte hij dat wie hem verbonden had zijn geheim kende: de lappen waarmee hij zijn borsten, *haar* borsten afbond waren verdwenen. Ze vond het, zelfs nu ze wist dat haar geheim bekend was, moeilijk om de vermomming die haar zelfs die dag – *Was het vandaag? Hoeveel dagen waren er voorbij gegaan?* – beschermd had tegen verkrachting. Ze voelde zich kwetsbaar en snel keek ze onder de lakens; de lap die ze in haar onderbroek had gestopt om mannelijke genitalia voor te wenden was verdwenen, net als haar vieze kleren. Ze had een simpel maar zacht nachthemd aan. Haar schoenen, of wat daarvan over was, waren nergens te bekennen.

Pas toen de initiële paniek voorbij was en ze haar lichaam zo goed mogelijk had verkend, begon ze zich af te vragen waar ze was. De kamer was steriel en saai; daglicht kwam door een vierkant dakraam bijna recht boven haar hoofd. Het licht weerkaatste op de witte muren en landde op de donkere, houten vloer, die het opzoog als een droge spons in een laagje water. Tegen een muur stond een...

Haar gedachten werden onderbroken door het zwakke geluid van naderende voetstappen. Ineens werd ze zich bewust van de geluiden die van buiten kwamen: dat van spelende vogels en dat van discussies die op zachte toon werden gevoerd. Tegen de achtergrond van die geluiden kwamen de voetstappen langzaam dichterbij en in de deuropening verscheen een man, gekleed in maagdelijk wit, in zijn hand een mok met een stomende vloeistof. Alles aan hem was neutraal en ze had moeite hem te categoriseren als jong of oud, als slank of robuust, als aantrekkelijk of saai. Nee, dat was niet waar; hij was wel degelijk aantrekkelijk, op een jongensachtige, onschuldige manier, maar dat zou ze pas later beseffen.

‘Eindelijk wakker,’ zei hij. ‘Hoe voel je je?’

Ze antwoordde hem met een verongelijkte blik. Zijn stem was sympathiek, met een vleugje professionele afstandelijkheid. Hij liep naar haar toe met korte, maar resolute stappen, zette de mok neer op het kastje naast haar bed en maakte aanstalten om haar verwondingen te controleren. Instinctief deinsde ze terug en wierp ze haar arm op om hem af te weren, vergetend dat haar rib nog niet genezen was; een pijnscheut trok door haar lichaam. De arts – hij moest wel een arts zijn – schrok van de heftigheid van haar reactie en spreidde zijn handen in een gebaar van onschuld. Hij boog zich weer over haar heen, voorzichtig dit keer maar vastberaden om zijn patiënt te onderzoeken. Ze ontspande wat en stond hem toe haar vingers, haar schouder en haar hoofd te controleren, maar niet haar ribben. Hij keek haar verontschuldiging aan, maar respecteerde haar privacy en liet haar verder met rust.

‘Je verwondingen zien er goed uit. Je hebt er een flinke verzameling van vergaard, maar ze zijn aan het genezen.’

Ze gaf hem nog steeds dezelfde passief-agressieve blik.

‘Je was op sterven na dood, weet je, toen ze je hier binnen brachten,’ ging hij verder.

‘Wanneer...’ begon ze, maar haar eigen stem schokte haar. *Zo... fragiel.* ‘Wanneer ben ik hier gekomen.’ *Waar ben ik?*

Haar lippen waren gebarsten en deden pijn als ze praatte. Ze probeerde ze met haar tong te bevochtigen, maar de barsten kwamen niet door de droogte. Zelfs de lichte druk van haar tong deed haar lippen gloeien.

‘Je kwam hier drie dagen geleden aan.’ Hij liet een stilte vallen en probeerde haar reactie te lezen. Hij voelde haar onuitgesproken vraag en legde uit: ‘Je bent bij de Helers.’

Ze dacht diep na, in een poging een herinnering te vinden die haar een hint gaf van wat hij bedoelde. De herinnering kwam niet en ze vroeg: ‘Wat zijn de Helers?’ Haar toon was scherp, alsof hij haar beledigd had door het niet uit zichzelf te vertellen.

De arts negeerde het en was op zijn beurt uit het veld geslagen. ‘Je weet niet wat de Helers zijn? Je komt zeker van buiten de stad? De Helers zijn een netwerk van artsen, verpleegkundigen en andere vrijwilligers. We verzorgen mensen die geen geld hebben om hun eigen medische zorg te betalen. De meeste van onze patiënten zijn Kental, maar we helpen ook Nilketan en zelfs Dul’Ketan: alleenstaande moeders en bejaarden die geen familie hebben om op terug te vallen.’ Hij wees naar de mok die hij meegebracht had en zei: ‘Drink snel op, voordat het koud wordt. Er zitten geen medicijnen in, maar wel kruiden die een rustgevend effect hebben. Ga je je nog voorstellen? Zonder de vermomming, graag: ik wil weten wie je echt bent!’

Een vlaag van boosheid trok over haar gezicht, maar voordat ze tegen hem uit kon vallen werd ze afgeleid door de stoom die van haar drankje afkwam. Het was zoet en bitter tegelijk, als iets smerigs dat beloofde alleen maar goed te doen.

‘Wat is dit?’

De toon van zijn stem veranderde, alsof hij intern omschakelde naar beroepsmodus: ‘Het is een mengsel van geneeskrachtige kruiden, gebaseerd op

suikerwater en een beetje sterke drank. Er zit vooral selva-wortel in, dat helpt tegen ontstekingen, en het heeft...' Voordat hij zijn verhaal af kon maken, nam ze een resolute slok. De drank brandde even in haar keel en verspreidde toen een aangename warmte door haar lichaam.

Hij was naar zijn gewone stem teruggeschakeld en zei: 'Mijn naam is Na'men, hoe heet jij?'

Ze keek hem aan van achter haar mok. Nieuwe smaken rolden nog over haar tong. 'Ik heet Carr...a. Carra' Ze moest er nog aan wennen weer vrouw te zijn, maar hij had haar naakt gezien, dus er was geen ontkennen meer aan. Plotseling viel het haar op dat ze haar stem zo laag mogelijk hield. Ze schraapte symbolisch haar keel en ging verder op haar normale toonhoogte. 'Dank je wel... Na'men. Voor het drankje.' – *En voor de verzorging. Ben jij degene die me naakt heeft gezien?*

Na'men voelde nog steeds de emotionele barrières in haar stem, alsof ze niet meende wat ze zei en hem puur uit beleefdheid bedankte. Het was logisch dat ze hier liever niet was, maar ze moest toch accepteren dat ze voorlopig nergens heen ging.

'Waar is de...' Ze schaamde zich en hij moest de zin voor haar afmaken. 'De wc? Ik zal even een vrouwelijke verpleegster vragen je daarheen te begeleiden.'

'Dat is niet nodig, laat me gewoon zien waar...' Terwijl ze dat zei zette ze een voet op de grond en plotseling deed alles pijn, niet alleen de plekken waar ze dat kon verwachten. Haar benen waren zwak en haar evenwicht was verstopt achter een sluier van medicijnen. Haar knieën klaptten dubbel en Na'men kon haar nog net opvangen toen ze viel. Hij deed haar geen pijn, en toch was haar instinctieve reactie om hem af te weren. En toch bleef hij haar stevig vasthouden, negeerde haar drang naar zelfstandigheid en hielp haar terug in bed.

'Wees niet zo koppig,' beet hij haar toe. 'Wacht hier.' Hij stopte haar goed onder de dekens en vertrok toen, op zoek naar een vrouwelijke collega.

Het duurde vier dagen voordat ze weer zelfstandig probeerde te lopen. Haar kamer grensde aan een soort binnentuin waar ze al sinds ze wakker was geworden wilde wandelen. De grond was koud onder haar voetzolen en hoewel ze een warme deken om zichzelf heen geslagen had huiverde ze. Dit was niet de kou van de buitenlucht, die alles doordringende kou die ze geleerd had te verdragen, maar een invasieve kou, die de luxe van warmte ruw verstoorde.

Ze stapte voorzichtig uit bed en dit keer was ze voorbereid op de pijn. Ze stond een tijdje stil op haar plek naast het bed, terwijl de pijn wegtrok en haar benen gewend raakten aan de zwaartekracht. Zich vasthoudend aan alles wat haar houvast kon geven wist ze langzaam haar kamer te verlaten en schuifelde ze naar de lange gang ernaast. De gang liep langs de binnentuin en had aan de andere kant deuren die naar patiëntenkamers leidden.

Carra ging op een bankje in de binnentuin zitten; het was er drukker dan ze had verwacht: overal zaten patiënten te genieten van het zonlicht dat weerkaatste in de ramen. De patiënten keken haar met interesse aan, maar niemand hield haar

tegen. Toen ze nog geen minuut zat kwamen Na'men en een blonde vrouw die ze niet herkende bezorgd aanrennen.

'Prima als je gaat wandelen,' zei hij boos, 'maar laat het even weten.'

Ze keek naar hem op en gelukkig duurde de boosheid niet lang. 'Fijn om te zien dat het beter met je gaat. Ik kwam net langs om je verbanden te verschonen, kom je even terug naar je kamer?'

Ze probeerde haar irritatie dat hij haar nu al kwam halen te verbergen en hij legde uit: 'Ik kan dat ook hier doen, maar ik nam aan dat je wel een beetje privacy wilde...'

Hij had gelijk en toen ze opstond om hem te volgen begaven haar benen het weer. *Niet weer...* was haar laatste gedachte voordat alles zwart werd.

Toen de duisternis weer opklaarde, lag ze in haar gebruikelijke bed, in haar gebruikelijke kamer. Een vrouw in een verpleegstersuniform stond met haar rug naar Carra toe te rommelen in een kastje. Carra sloot haar ogen weer en wachtte terwijl haar lichaam wakker werd. Met het bewustzijn kwam ook de pijn terug, vooral in haar ribben, maar net als de vorige keer was de pijn gehuld in een dikke mist, die het scherpe randje ervan afhaalde.

'Wwwwww...' Haar tong gehoorzaamde niet meteen en het duurde even voordat ze het gevoel in haar mond terug had. 'Waar zijn mijn kleren?' De verpleegster draaide zich om en glimlachte naar Carra.

'Goedemorgen! Hoe voel je je?'

Carra probeerde te antwoorden – *Waarom beantwoorden jullie nooit mijn vragen?* – maar kwam vast te zitten in een lange en pijnlijke hoestaanval.

'Hier, drink dit.' De verpleegster reikte achter zich en pakte een kan water en een mok. Ze vulde de mok en gaf die aan Carra, die eraan rook voordat ze de mok aan haar lippen zette. Hoewel het water helder was, spoelde ze elke slok voorzichtig rond in haar mond, op zoek naar de toevoeging van medicijnen.

'Waar zijn mijn kleren?' eiste ze weer.

'Maar kind, je bent niet in de conditie om ergens heen te gaan!' Het klonk nogal betuttelend, want de vrouw was niet veel ouder dan Carra. 'Bovendien zijn de kleren waarin je hier kwam nauwelijks passend voor een mooie jonge vrouw! Als je persé wilt kan ik kijken of ik een mooie jurk in jouw maat kan vinden.'

'Ik wil geen jurk, ik wil mijn kleren,' probeerde ze.

'Wacht hier!' droeg de verpleegster haar op, draaide zich om en verliet met groten passen de kamer.

'Ook mijn schoenen!' riep Carra haar nog achterna, maar ze was al buiten gehoorsafstand. De mist in Carra's hoofd was te dik om zich beledigd te voelen. In plaats daarvan omarmde ze haar plotselinge privacy en gebruikte die om haar verwondingen nogmaals te controleren. Ze had een ander hemd aan dan eerst en daaronder werden haar ribben nog steeds ondersteund door een strakke band die haar borsten pijnlijk naar boven duwde. De huid onder de band jeukte, maar de jeuk bleef op de achtergrond en viel haar nauwelijks lastig.

Naast haar bed stond weer een glas water. Ze gebruikte het om haar gezicht te bevochtigen in een poging de mist in haar hoofd te verdrijven, maar dat werkte maar even. Ze dronk de rest van het water op en maakte aanstalten om op te staan om meer water te halen.

‘O nee, geen sprake van.’ Na’men zette een ver glas water neer en liep snel naar haar zijde, bang dat ze weer in zou storten. ‘Je wordt niet meer geacht zelfstandig je kamer te verlaten en het is mijn verantwoordelijkheid om daar op toe te zien. Laat me niet weer een flater slaan!’

Ze hoorde hem zonder iets te zeggen aan, maar toen hij uitgepraat was verscheen de boze blik weer op haar gezicht, alsof het haar natuurlijke manier van kijken was. Niet voor de eerste keer vroeg Na’men zich af hoe hij haar op haar gemak kon stellen.

‘Luister, Carra, we zijn gisteren verkeerd begonnen. Jij bent mijn patiënt en het eerste dat ik had moeten doen is vragen hoe je je voelde en of ik iets voor je kon doen. Als je graag naar buiten had gewild, had ik daarvoor moeten zorgen.’

‘Ik wil mijn kleren terug,’ zei ze. Het was duidelijk dat het een eis was, geen wens.

‘Ik ben bang dat dat niet mogelijk is. Die kleren zijn niet geschikt om...’ Na’men stopte midden in de zin, haalde diep adem en herinnerde zich zijn belofte. ‘...je kleren zijn gewassen en ik denk niet dat ze al droog zijn. Ik ga het controleren. Je schoenen hebben we moeten weggooien, maar ik zal kijken of ik nieuwe in jouw maat kan vinden. Maar dan moet je me één ding beloven: dat je hier blijft totdat ik zeg dat er geen reden meer is om je hier te houden. Je botbreuken zijn behandeld en je zult er niets aan overhouden, maar je hebt ook open wonden en we moeten goed in de gaten houden dat die niet gaan ontsteken.’

‘Mooi, want ik wil...’ begon Carra, maar Na’men onderbrak haar resoluut.

‘Luister even goed naar me: ik ga mijn best doen om je verblijf hier zo comfortabel mogelijk te maken, maar jij bent de patiënt en ik ben de arts. Duidelijk?’

‘Ja, meester,’ zei ze sarcastisch, en toen hij serieus bleef kijken voegde ze eraan toe: ‘Ok, we doen het op jouw manier.’ Hij bleef haar even streng aankijken, om in te kunnen schatten of ze het echt meende. Tevreden stond hij op en verliet de kamer, op zoek naar haar kleren.

Toen hij een paar uur later terugkwam met een pakketje kleren in zijn handen, had ze haar bed weer verlaten en stond ze in de gang de binnentuin te bewonderen. Ze was in elkaar gekrompen van de pijn, maar toen Na’men haar aanschouwde terwijl hij aan kwam lopen, viel vooral haar kracht op, niet haar kwetsbaarheid. Ondanks de overduidelijke ondervoeding leek ze goed in vorm: ze was niet ongewoon sterk, maar wel lenig en fit en ze zag eruit alsof ze tegen een stootje kon. Zelfs in haar ziekenhuiskleding had ze dusdanig uitgesproken vrouwelijke vormen dat hij zich afvroeg hoe hij haar ooit voor een jongen had kunnen aanzien. Ze was prachtig als ze even vergat boos te kijken, maar ze leek zich daar niet van bewust.

Wat nog meer opviel was de manier waarop ze naar de wereld keek; haar blik was altijd uitdagend, alsof de wereld een permanente tegenstander was, maar ze

zichzelf al uitgeroepen had als winnaar. Die indruk was maar schijn, vermoedde Na'men, want als je wat beter keek, zag je de angst en het verlies dat aan haar vijandige houding ten grondslag lag. Het was alsof ze alle vertrouwen in de wereld was kwijtgeraakt, alsof ze zich uit bescherming had teruggetrokken achter een emotionele muur. Ironisch genoeg was het juist dat verdriet dat haar bijzonder maakte, meer nog dan de vrouwelijke vormen.

Na'men was het gewend dat patiënten binnenkwamen met meer dan alleen lichamelijke littekens, maar weinigen hadden dat, net als Carra, omgevormd tot een kracht. Hij had kinderen gezien die de gevolgen van misbruik, geweld en verwaarlozing met zich meedroegen; sommigen zaten hun hele verblijf in een hoek. Vaak zag hij ze vertrekken zoals ze gekomen waren: te beschadigd om te genezen, hoewel hij het altijd probeerde. Sommigen reageerden ronduit agressief en gooide alles wat los zat naar zijn hoofd, inclusief zichzelf, maar hij had geleerd om dat niet ten koste te laten gaan van het plezier waarmee hij hier zijn werk deed.

Carra was anders. Ze verborg haar littekens net zo goed als dat ze zich onbewust was van haar schoonheid en dat maakte dat hij zijn armen om haar heen wilde slaan en dat hij haar wilde vertellen dat alles goed zou komen, ware het niet dat ze geen indruk had gegeven daar behoefte aan te hebben. Zelfs nu toonde ze geen dankbaarheid voor het meebrengen van haar kleren. In tegendeel, ze straalde rebelsheid uit, alsof ze wilde zeggen: *Ja, ik ben uit bed, nou en? Heb je nou nog niet door dat je niets te zeggen hebt over waar ik ga en sta?*

Dat ze moeilijk kon ontkennen dat ze door haar verwondingen werd beperkt gaf hem wat overwicht, voor zo lang als het duurde. Hoewel ze nog steeds een opstandige blik op haar gezicht had, schuifelde ze gehoorzaam terug naar haar kamer. Na'men zuchtte intern, maar kon tegelijkertijd een glimlach met moeite onderdrukken. Hij kon de gedachten lezen op haar gezicht: *Ja, ik ga terug naar bed, maar alleen omdat ik dat zelf wil, niet omdat jij dat vraagt.*

Voordat Na'men haar kleren op het kastje naast haar bed kon leggen lag ze weer in bed, de dekens over haar benen alsof ze nooit weggeweest was. Na'men hield een paar sandalen voor haar neus en legde uit: 'Dit was alles dat ik in jouw maat kon vinden. Het zijn tweedehands schoenen, maar beter dan wat je had.' Hij zette ze naast het kastje op de grond en wachtte tevergeefs op een blijk van waardering. Die kwam niet en haar gezicht straalde uit: *Laat me met rust. Snap je niet dat ik me zo snel mogelijk om wil kleden?*

Hardop zei ze netjes 'Mag ik wat privacy?'

'Natuurlijk. Ik kom straks nog even bij je kijken.'

Hij draaide zich om en liet haar alleen, de deur demonstratief achter zich dicht trekkend. Hij aarzelde even en bedacht zich dat hij bezig was geweest met een ronde langs al zijn patiënten. Hij ging verder en verschoonde verbanden, hielp mensen zich wassen en bracht medicijnen naar wie die nodig had, maar al die tijd bleef Carra in zijn hoofd zitten en vroeg hij zich af of hij haar voor het laatst gezien had. Toen hij klaar was, maakte hij tijd om met een paar collega's het dagelijkse tripje naar de apotheek te maken om nieuwe verbanden en medicijnen te halen. Ze kwamen met armen vol terug en nadat ze alles netjes opgeruimd hadden, ging hij snel bij Carra kijken. Ze was nergens te bekennen en het opengeslagen bed

voelde aan als een leegte in de kamer. Het was natuurlijk mogelijk dat ze naar het toilet was of dat ze in de binnentuin zat, maar Na'men wist dat, als hij ging zoeken, hij haar niet zou vinden: ze was weg.

7 Het beleg

Het bos strekte zich uit van de voet van de berg tot de muren van het kasteel en werd dunner naarmate het de slotgracht naderde. Net voor de muren richtte het land zich op in de vorm van kleine heuvels, pukkels in het landschap die samen een natuurlijke aanloop namen, maar die hopeloos tekortkwamen om de muren te bestormen. Waar de heuvels begonnen stopte het bos; de bomen waren onregelmatig gekapt om de vele vuren te voeden die één voor één aangingen nu het begon te schemeren. Het leger dat half verborgen onder de bomen bivakkeerde verraadde zijn positie met de geelrode lichtjes die overal aangingen en die zichtbaar moesten zijn vanuit het kasteel.

Alleen houten stompen bleven over na het stillen van de honger naar brandstof; de sterkste, gezondste bomen werden gebruikt om belegeringsmachines te maken: katapulten en ballista's stonden in half-afgemaakte staat achter de heuvels, vernietiging een verre belofte. Rond de kampvuren zaten tienduizenden soldaten, verdeeld aan de hand van de kleuren van de Dul bij wiens leger ze hoorden. Naarmate de schemering vorderde, vervaagde ook die kleuren naar een onidentificeerbaar grijs.

Het dichte gebladerte van de bomen die nog overeind stonden dempte het geluid, maar wie goed luisterde hoorde het geluid van soldaten die aan het koken waren, die hun wapens aan het verzorgen waren of die zich overgaven aan het genot van seks; de kreten van plezier waren ingetogen, maar werden nauwelijks beperkt door de dunne tentzeilen. Dat soldaten het nodig vonden de privacy van de tenten op te zoeken voor de broodnodige ontspanning was iets nieuws: het was een gevolg van de almaar dalende leeftijd van nieuwe rekruten, die nu met recht kind-soldaten konden worden genoemd. De laatste sporen van kinderlijke onschuld zouden binnenkort verdreven zijn door trauma, maar toch had het meer volwassen deel van het leger zich een zelfverklaarde bescheidenheid aangemeten.

Timy was net aangekomen aan het front. Hij had twee maanden training achter de rug, dag na saaie dag, waarin ze poppen van stro hadden doorboord, door de modder waren gekropen en nutteloos in cirkels hadden gemarcheerd omdat er niets was om naartoe te marcheren. In die twee maanden hadden ze verhalen gehoord over een bloeddorstige, wrede vijand, die ze geleerd hadden te haten zonder hem ooit gezien te hebben. 'Wermensen,' klonk de stem van de sergeant die de training had geleid, 'kunnen elke vorm aannemen die ze willen: ze kunnen de vorm aannemen van een monster, maar ook van een boom. Waar jullie heen gaan is op je hoede zijn de enige manier om te overleven. Maak nooit de fout ze te onderschatten!' Toch, nu hij eenmaal hier was, vroeg hij zich af hoe hij ze überhaupt in moest schatten als ze niets anders deden dan zich verschuilen achter de kasteelmuren.

'Timy, kijk eens hier!' riep één van zijn nieuwe vrienden: Alla, het meisje uit het Noorden met een kromme neus. Ze waren er met z'n tweeën tussenuit gekropen om het kasteel dat ze geacht werden te belegeren van dichtbij te bekijken. Ze waren tussen de kampvuren doorgeslopen onder een dak van halfgekapte bomen.

Net buiten schootsafstand van het kasteel hielden de kampvuren op, hoewel de Wermensen tot nu toe nooit bogen hadden gebruikt.

Ze waren daar alleen, twee kinderen die aan het spelen waren in plaats van twee soldaten. Timy droeg nog zijn zwaard en schild; Alla had haar blaaspijp op haar rug gebonden, maar geen van beiden leek zich bewust van die wapens. Timy haastte zich naar de heuvel waar hij haar stem gehoord had. Alla stond over een soldaat gebogen die op de grond lag op een open plek in het bos, de stank van uitgebraakt bier duidelijk herkenbaar, zelfs van een afstand. De soldaat lag in foetushouding, haar armen gekruist over haar borst, en mompelde iets onverstaanbaars. Zodra Timy gearriveerd was porde Alla de soldaat met haar voet en allebei de kinderen moesten lachen toen de soldaat weer een golf van braaksel produceerde.

‘Wat denken jullie dat jullie aan het doen zijn?’ De woorden kwamen er langzaam en overdreven gearticuleerd uit, alsof de eigenaar van de stem een spraakgebrek had. Nog voordat de zin afgelopen was, hadden Alla en Timy zich omgedraaid naar de sergeant die de woorden uitgesproken had. Dat ze zich betrappt voelden was zichtbaar op hun gezicht. *Waar komt hij vandaan?* Zijn handen hield hij gevouwen achter zijn rug, wat hem een beetje op een leraar deed lijken. Alla en Timy namen een stap terug en bogen in aangeleerd respect voor officieren hun hoofd.

‘We hebben deze soldaat gevonden, sergeant, en wilden haar net naar een dokter brengen,’ improviseerde Timy. ‘Ze lag op haar rug, dus ik heb haar omgedraaid zodat ze niet zou stikken in haar eigen braaksel,’ loog Alla. De sergeant zei niets, maar nam een paar stappen naar hen toe, zijn handen nog steeds verborgen achter zijn rug. Hij liep zoals hij praatte: langzaam en berekenend. *Is hij zelf soms dronken?* ‘Jullie zouden niet zo dicht bij de kasteelmuren moeten komen. Het is hier gevaarlijk. Horen jullie bij de groep nieuwe rekruten die gisteren is aangekomen?’ Timy knikte en bevestigde: ‘Ja, dat klopt,’ bevestigde Timy en Alla voegde snel toe: ‘Sergeant.’

‘Dan is jullie avondklok al ingegaan. Ik stel voor dat jullie snel teruggaan naar jullie tent.’

‘Maar wat doen we met deze soldaat? Zullen we helpen haar terug te brengen?’

‘Ik zorg voor deze soldaat, recruteer. Ga terug naar je...’

Plotseling vervormde zijn gezicht: ‘Zijn wangen zakten alsof ze plotseling aan de zwaartekracht onderhevig waren, zijn kaak hing er krachteloos bij en zijn lippen trokken zich terug in een onnatuurlijke grijns die zijn tanden en tong lieten zien. Sommigen van zijn kiezen waren zwart. Een dierlijk geluid ontsnapte uit zijn keel en hij vocht zichtbaar om de controle over zijn gezicht terug te krijgen.’

Timy en Alla deinsden terug en Timy trok met net aangeleerde routine zijn zwaard. Hij hield het voor zich ter bescherming. De sergeant, of wat het ook was, slaagde er langzaam in zijn gezicht weer onder controle te krijgen. Het kostte hem zichtbaar moeite en ondertussen keek hij de kinderen meewarig aan, alsof hij zich bij voorbaat verontschuldigde voor wat er ging komen. Hij bewoog zijn armen van achter zijn rug en Timy kon nu zien dat er scherpe messen uit zijn onderarmen

kwamen op de plaats waar normaal handen zaten; waar de messen tevoorschijn kwamen uit zijn armen was zijn huid rood en ontstoken.

‘Rennen,’ zei Timy tegen Alla.

In plaats daarvan hield ze die dreigend in de aanslag, hoewel ze allebei wisten dat er geen tijd zou zijn om die te laden.

‘RENNEN!’ schreeuwde Timy nu. Hij gaf haar een duw om haar in beweging te zetten en toen ze doorhad wat hij wilde zette ze het op een rennen. Ze sprintte langs de bewusteloze soldaat en op hetzelfde moment dat die een arm uitstak die haar deed struikelen, viel de sergeant aan en was Timy net in staat zijn linkerarm af te wenden. Zijn rechterarm vindt echter feilloos het gat dat zo in Timy’s verdediging ontstond. Iets scherp doorboorde zijn borst en terwijl Timy zich nog bewust werd van de scherpe pijn landde een tweede mes in zijn buik, diep genoeg om zijn ruggegraat door te snijden. Het mes dat zijn borst doorboord had werd met een draaiende beweging teruggetrokken en net voordat het zijn keel doorsneed, zag hij in een rode waas hoe Alla tegen de grond sloeg en de dronken soldaat haar hoofd insloeg met iets bots. Timy voelde de snee in zijn keel niet eens meer, en terwijl het bloed in zijn luchtpijp stroomde begaven zijn benen het en stortte hij tegen de grond. De wereld werd zwart, en het laatste dat hij zich herinnerde was een gedachte die door zijn hoofd schoot. *‘Maak nooit de fout ze te onderschatten!’*

Mama, het spijt me dat ik je teleurgesteld heb!

‘Ik had toch voorspeld dat het niet lang zou duren voordat er doden zouden vallen?’

Het antwoord was een lange stilte, waar de erkenning vanaf droop.

‘Dus? Ga je er wat aan doen?’

‘Ik had niet verwacht dat het zo snel uit de hand zou lopen. Ik had beter op moeten letten.’

‘Nu weet je waarom moeder Poortwachters heeft ingesteld.’

‘Dat was niet de reden en dat weet je. Het doel van de Poortwachters was om te voorkomen dat wij elkaar in de haren zouden vliegen.’

‘Misschien heb je gelijk, maar het was niet haar bedoeling stervelingen zoveel macht te geven als jij gedaan hebt.’

‘Misschien was dat een fout, maar oordeel niet te snel. Ik geloof er nog steeds in dat mijn gok op de lange termijn goed uitpakt.’

‘Wie probeer je voor de gek te houden? En ga me niet vertellen dat je niet van plan bent er iets aan te doen...’

‘Natuurlijk wel. Niet dat het jou iets aangaat, maar ik moet wel. Maar heb jij niet je eigen zorgen?’

Ray’nor ploegde door de modder. Het regende al dagen en iedereen was zeiknat en teneergeslagen. Alleen de vuren brandden nog met enthousiasme, het

hout zorgvuldig drooggehouden onder daken van palva-bladeren. Rondom de vuren zaten mannen en vrouwen die snakten naar warmte; dit was een nieuw lichting rekruten, ruim honderd en zij konden nog lachen: ze wisten nog niet waar ze aan toe waren.

Hun lach was nog oprecht, maar ook doorspekt met angst voor wat komen ging. Tussen de grappen door zag Ray'nor ze onzeker om zich heen kijken. De hele nacht waakte hij over hen: ze waren stuk voor stuk te jong voor een oorlog en hij wilde voorkomen dat ze te vroeg oud zouden moeten worden.

Dit was in rap tempo een kinderkruijstocht aan het worden, een obsessie van de machthebbers om met een zelfverklearde vijand af te rekenen ongeacht wat de kosten waren. De Wermensen maakten niet alleen slachtoffers, maar zaaiden met hun genadeloosheid en hun gave voor vormverandering een angst die leidde tot nog meer doden: slachtoffers van het wantrouwen dat ze veroorzaakten, opgeteld bij dat van ongelukken als gevolg van gebrekkige training en continue spanningen tussen legers van verschillende Duls. De gruweldaden van de Wermensen en de terreur die ze daarmee zaaiden zorgde ervoor dat van het oorspronkelijke leger nog geen driekwart over was. Ray'nor had gelukkig nog geen verminkte lichamen gezien, maar iedereen kende de verhalen die rondgingen over vlees dat van botten was gerukt en verbrijzelde lichaamsdelen. Diegenen die door de Wermensen gevangen werden gehouden in het kasteel moesten gruwelijke martelingen doorstaan.

De Duls beweerden dat de kinderen hier alleen waren om de periode te overbruggen totdat er nieuwe huurlingen waren gerekruteerd, die als vliegen op de beloofde schatten afkwamen. Iedereen wist beter, maar zelfs als de Duls gelijk hadden dan nog zouden de meeste kinderen onherstelbaar beschadigd zijn tegen de tijd dat de beloofde versterkingen zouden arriveren.

Tenten waren te haastig opgezet en Ray'nor onderbrak het gelach van zijn jonge rekruten om standjes te geven. De rekruten slaagden erin schuldbeuwest te kijken en begonnen meteen hun slordigheden te herstellen. Ray'nor vervolgde snel zijn inspectieronde en wisselde streng zijn af met het maken van grapjes. De moraal was hier nog redelijk, hoewel het nu al minder begon te worden. De rekruten hadden veteranen gezien die ledematen waren kwijtgeraakt of erger, maar ze waren nog niet doordrongen van het schrikbeeld van de Wermensen dat leidde tot een voelbare angst. Ze deden hun best om de kisten met doden die voortdurend naar huis werden gebracht te onttrekken aan het zicht van de nieuwe rekruten. Thuis was dat onmogelijk, maar het was een geluk bij een ongeluk dat de bruutheid van de vijand het draagvlak voor de steeds frequentere rekruterings hooghield.

Toen zijn inspectieronde Ray'nor bij het front bracht, veranderde de blik in de ogen van de soldaten. Er waren daar weinig lachende gezichten te zien; het leek wel alsof er een deken van ernst over het leger lag dat alle vrolijkheid in de kiem smoorde. De soldaten waren ouder, al was het meer mentaal dan fysiek. Hier was zijn aanwezigheid en die van zijn mede-veldcommandanten het hardst nodig: om de moraal zo hoog mogelijk te houden, om in een vroeg stadium te herkennen wie de mentale druk niet aankon en vooral om diegenen die dat wel konden scherp te

houden. Iedereen wist dat Ray'nor een neef van één van de Duls was en dat maakte zijn aanwezigheid nog belangrijker dan dat van zijn mede-kapiteins.

In dit stadium van het beleg lag verveling altijd op de loer, maar de constante speldeprikken die de Wermensen uitdeelden vereisten dat het leger altijd op zijn hoede moest zijn, om aanvallen af te slaan en vooral om de belegeringsmachines te beschermen die op een veilige afstand van het kasteel stonden opgesteld. Twee keer was het de Wermensen gelukt de catapulten en ballista's te beschadigen; beide keren hadden illusies gebruikte die de soldaten afleidde terwijl ze er met een gerichte aanval in slaagden hier en daar brand te stichten. Bijna honderd Wermensen waren gedood, maar met een gemak dat suggereerde dat ze gemist konden worden: een zelfmoordcommando dat een enkel ticket naar vernietiging had.

Toen Ray'nor nog net buiten schootsafstand van het kasteel stond, merkte hij Fai'de op, één van zijn luitenanten die het leger overzag vanaf de top van een kleine heuvel. Ze was volledig gekleed in gevechtstenuue, maar toch nam ze een risico door zo dicht bij de muur te staan. Ze waren hier enige officieren; de Duls waren veilig verscholen achte duizenden soldaten in hun luxueuze paviljoenen.

'Wat doe je hier?'

Ze waren zo op elkaar ingesteld dat ze weinig woorden nodig hadden. Sinds het begin van de oorlog hadden ze elkaar bijna elke dag gezien, maar dat was niet

Ze beantwoordde zijn vraag niet, maar stelde een wedervraag: 'Zijn de versterkingen al aangekomen?' De troepen aan het front moesten hoognodig afgelost worden, zodat ze uit konden rusten.

'Ja,' antwoordde hij. 'De Duls sturen ze morgen hierheen. Al zouden ze eerst hun school af moeten maken.'

'Zijn ze weer te jong?' Het was een vraag die geen antwoord nodig had.

'Het zijn twee bataljons, gemiddelde leeftijd dertien jaar...'

'Het begint een hele generatie te worden die hier getraumatiseerd wordt. Ligt het aan mij of zijn de Duls alle perspectief kwijtgeraakt?' Het was niet de eerste keer dat ze zichzelf die vraag stelde, maar ze durfde het pas sinds kort hardop te zeggen.

'Perspectief is juist het enige dat ze hier houdt. Geen van hen wil als eerste afdruipe uit angst voor reputatieschade, hoewel ieder van hen aanvoelt dat ze er tot over hun oren in zitten. Hoeveel doden vandaag?'

'Twee, allebei nog kinderen. Ze hebben het hier nog geen dag uitgehouden. We denken dat ze in hun eentje op verkenning zijn gegaan. Van de één was alleen de keel doorgesneden, de ander was niet meer te herkennen. Verder is het sinds het bloedbad van gisteren stil. Heb je gehoord wat er gebeurd is?'

Ray'nor wist van niets; hij had hooguit geruchten gehoord.

'Ze doken op in de vorm van gewonde soldaten die achtervolgd werden door monsters. Het waren er maar een paar, maar het waren er genoeg om de aandacht te trekken. We vermoeden dat de toegestroomde soldaten wat zij dachten dat hun gewonde kameraden waren hebben willen beschermen, en dat die hen op een

onbewaakt moment in de rug hebben aangevallen. We vonden maar één overlevende en die overleed enkele uren later.'

Ray'nor was even stil en zei toen: 'We blijven ze onderschatten. Dit is een guerilla-oorlog, geen beleg. Het wordt tijd dat we onze tactiek veranderen... en ik heb het gevoel dat er iets niet klopt: er zijn al meer Wermensen gedood dan er in dat kasteel kunnen zitten. En hun bevoorrr zivadingsroute is al maanden afgesloten. Hoe kunnen ze weerstand blijven bieden?'

Fai'de haalde haar schouders op, als teken dat ze het antwoord ook niet wist.

'Ze slagen er in ieder geval in om ons moraal te ondermijnen,' ging Ray'nor verder. 'Als details van deze aanval naar buiten komen, dan durft niemand meer een mede-soldaat te hulp te schieten. Dat er zoveel verschillende legers voor de muren van het kasteel staan helpt niet mee.'

Fai'de knikte weer. Ray'nor had de neiging om haar te vertellen wat ze al wist en ze nam dus maar aan dat hij het meer tegen zichzelf had dan tegen haar. Ze kwam hem tegemoet, klaar met wat ze hier kwam doen. Zijn aanwezigheid voelde vertrouwd aan en ze moest de neiging onderdrukken om een arm om zijn middel te slaan; de dreiging van dit slagveld maakte kennelijk kinderlijke gevoelens in haar los, en de behoefte aan vaderlijke bescherming. Ze was zich er bewust van dat haar gevoelens niet professioneel waren en transponeerde ze naar een nerveus krabben aan haar neus. Terwijl ze dat deed ving ze Ray'nor's geur op: zoet, de geur van zweet nooit ver weg, maar met een spoor van... angst. De haren op zijn arm stonden overeind, alsof hij iets opgemerkt had, hoewel hij zich daar nog niet van bewust leek. Fai'de keek om zich heen en zag niets, maar toen wees Ray'nor naar iets dat ze had gemist.

'Wat...,' begon ze, maar Ray'nor gebaarde haar haastig stil te zijn. Ze waren nu ongeveer honderd stappen verwijderd van de kasteelmuren en stonden net onder de eerste bomen die nog over waren na een beleg van drie maanden. Ooit had het bos tot aan de muren gereikt, maar nu was er alleen nog een kerkhof van houten stompen over: pukkels in het landschap die nog herinnerden aan de vele bomen die bruuut waren omgezaagd. Bij de kasteelmuur zag Ray'nor de verschijning van een man van bijna beerachtig formaat. De man lag in een ovaalvormige kuil in de grond, met randen die veel te glad waren om natuurlijk te zijn. Hij had een menselijke vorm, maar zijn handen waren harige klauwen die eruitzagen alsof ze zonder veel moeite een lichaam aan stukken konden scheuren. Zijn onderarmen waren dik en gespierd.

Het monster keek om zich heen, de lippen teruggetrokken in een felle grijns die gele tanden liet zien en een tong die de beweging van de scannende ogen volgde, alsof het de lucht probeerde te proeven. Zijn neus was nauwelijk meer dan twee gaten. Het had een witte huid, nee, meer de kleur van braaksel, een ziekmakende half-doorzichtige variant van wit die een zwakke gloed afgaf in de schemering. Het stond op en probeerde, half-lopend en half-kruipend weg te komen bij de kasteelmuur. Het werd nu beschenen met maanlicht en dat onthulde nog meer horror: het monster liep op menselijke benen maar de botten waren zichtbaar en hadden vreemde uitstulpingen die soms door de huid heenstaken. Het leek bijna alsof de benen in de verkeerde volgorde waren gegroeid: eerst de

huid, daarna pas het bot en de spieren. Boven de misvormde benen bevond zich een gespierde, ton-vormige torso.

Terwijl Ray'nor de neiging om aan te vallen weerstond, begon het monster een georganiseerde zoektocht tussen de boomstompen. Fai'de pakte haar boog en een pijl uit de koker op haar rug en richtte het wapen op het monster. Haar doelwit kwam dichterbij en leek het gemunt te hebben op de katapulten en Ray'nor maakte zich klaar om de belegeringsmachines te verdedigen. Flarden van zorgen over haar meerdere schoten door Fai'de's hoofd. *Ben je gek, Ray'nor? Zelfmoordneigingen zijn een slechte eigenschap voor een officier.* Desondanks maakte ze zich klaar om hem te hulp te komen, haar pijl en boog gericht op het monster.

Ray'nor had zijn dubbelhoofdige speer gepakt, een wapen dat zelden werd gebruikt in het leger. Zijn beheersing van het wapen was legendarisch en hij gaf nieuwe rekruten regelmatig les in het gebruik van het wapen, al was het alleen om het moreel te vergroten. Nu zat hij gehurkt achter een boom, dichtbij de belegeringsmachines, klaar om ze te verdedigen.

Het man-beest kwam dichterbij, ondertussen om zich heen kijkend alsof het op een verkenningstocht was. Toen het eenmaal bij het open terrein rondom de belegeringsmachines was gekomen hield het halt en bestudeerde het aandachtig de houten reuzen. Het hield het hoofd schuin in een vogelachtig gebaar; de ogen waren menselijk en verrieden pijn en, maar dat was Ray'nors interpretatie, een spoor van verdriet. Het beest aarzelde even en begon toen terug te strompelen.

Ray'nor was snel; zes grote passen brachten hem bij zijn doelwit. Het beest had maar net tijd om zich om te draaien naar diens belager, voordat Ray'nor met zijn speer toesloeg en met bliksemsnelle bewegingen grote verwondingen toebracht aan hoofd en torso. Tegen de tijd dat het beest genoeg omgedraaid was om te zien wie diens tegenstander was, verloor het al bloed uit een aantal oppervlakkige steekwonden. Net terwijl het een arm ophief om terug te kunnen slaan met die dodelijke klauwen, doorboorde een pijl het rechteroog. Een afschuwelijke kreet van pijn verscheurde de nacht, maar het monster liet zich niet tegenhouden en bleef dreigen Ray'nor te onthoofden met een enkele machtige klap. Alles leek in slow-motion te gebeuren, toen een zwaard uit het niets leek te komen en de schouder van het beest raakte. Nog twee pijlen doorboorden de torso van het monster en terwijl het onder het geweld bezweek verloor het lichaam alle samenhang; huid leek te scheuren en toonde interne organen. Nog een zwaai van het zwaard hakte een been af en een klap van de speer verbrijzelde de schedel van het monster; Ray'nor zag het leven uit zijn tegenstander vloeien en diens lichaam werd slachtoffer van de zwaartekracht en stortte neer en rolde naar beneden. Het mismaakte lichaam kwam tot stilstand op maar enkele stappen van een catapult.

'U zag eruit alsof u wel wat hulp kon gebruiken, kapitein!' Een gespierde corporaal, de eigenaar van het zwaard, voerde het bataljon soldaten aan die Ray'nor te hulp waren gekomen.

'Dank je, corporaal, kunnen jij en je mannen dit kadaver laten onderzoeken. Ray'nor, normaal zo goed in namen, kon zich de naam van de corporaal niet voor de geest halen, hoewel diens gezicht hem vaag bekend voorkwam. Alle kadavers

van de Wermensen werden zorgvuldig bestudeerd, in de hoop een zwakte te ontdekken die het verloop van de oorlog in hun voordeel om kon buigen.

'Ja, kapitein.' Het kwam eruit alsof de corporaal dat bevel elke dag kreeg. *Dank aan de goden dat er nog ervaring te vinden was in dit leger...*

Fai'de liep naar Ray'nor toe, met haar ogen het kadaver van de Wermens volgend met haar ogen terwijl soldaten het wegsleepten.

'Ik vraag me elke keer weer af of die monsters een bewustzijn hebben,' zei ze, 'iets dat verklaart waarom ze doen wat ze doen. Als je het mij vraagt is de gebrekkige controle die ze over hun lichaam lijken te hebben meer reden voor medelijden dan voor angst.'

Ray'nor had dezelfde gedachte gehad, maar het was met zijn rang niet gepast om dat hardop te zeggen. 'Ik zou willen dat we met ze konden praten, al was het alleen maar om ze uit te nodigen voor een kop thee. We zouden gewoon kunnen afspreken dat we elkaar geen kwaad toewensen, zodat we naar huis kunnen en we al die kindsoldaten terug kunnen sturen naar hun moeders. Hoe praat je tegen monsters die hun best doen je te doden terwijl je braakneigingen aan het onderdrukken bent?'

De dode Werman was eindelijk uit zicht verdwenen, en Ray'nor liep met tegezin richting de tent van zijn oom, de Dul. Hij voelde zijn hart in zijn keel kloppen. Fai'de liep met hem mee, op weg naar haar eigen tent. Alle officieren sliepen in hetzelfde gebied, in luxe die niet beschikbaar was voor gewone soldaten

'Serieus, Ray'nor, zou jij het geloven als iets dat leek op een mens naar je toe kwam en claimde één van hen te zijn? We vrezen de Wermensen niet alleen om hun anders-zijn, we hebben het ook nodig dat ze anders zijn. Als ze te veel op ons mensen lijken dan zouden we teveel met ze meeleven. Oorlog bestaat alleen bij de gratie dat soldaten zichzelf wijs kunnen maken dat de tegenstander anders is.'

'Je bent in een filosofische bui vandaag. Je moet niet vergeten dat de Wermensen vijandig zijn en geen tekenen vertonen dat ze willen onderhandelen. Hun acties zijn duidelijk bedoeld om ons zoveel mogelijk schade toe te brengen.'

'Of om ons alleen maar weg te jagen. We kamperen immers zonder uitnodiging in hun achtertuin.'

'Ze hadden ons gewoon kunnen vragen om weg te gaan,' wierp Ray'nor tegen.

'We hadden gewoon kunnen vragen of we in hun achtertuin mochten kamperen.'

'Goed punt. Het echte probleem is dat de Duls hier niet zijn gekomen om oplossingen te vinden. De enige reden dat ze hier zijn is als afleiding van de ontevredenheid onder de bevolking. Toch denk ik dat deze afleiding uit de klauwen begint te lopen...'

'Wat de reden ook is, het is nu een kwestie van reputatie geworden. Geen enkele Dul zal onderhandelingen beginnen uit angst als zwakkeling gezien te worden.'

'Jammer genoeg niet,' was Ray'nor het met haar eens. 'Laten we hopen dat we de Wermensen snel op de knieën kunnen dwingen.'

'Of dat we een andere uitweg vinden. We moeten niet stoppen met zoeken naar een andere uitweg. Mijn tent is hier links, kapitein, ben ik verontschuldigd?'

‘Ja, luitenant, ik zie je morgen!’

Ze verliet zijn zijde en verdween tussen de tenten. Hij liep alleen verder en merkte dat zijn stappen hem niet brachten naar de privé-tent van zijn oom, de Dul, maar naar een vierkante tent, groter dan de zijne, die apart van de andere tenten stond. De tent had een soort schoorsteen, of in ieder geval een deel waar rook uit kwam, en dat was niet het enige kenmerk dat de tent onderscheidde van de andere tenten. De muren waren bijna verticaal, het dak stond daar bijna loodrecht op, met maar een lichte afloop om regenwater af te voeren. Het materiaal waarvan de tent gemaakt was stootte water en vuil af en het was dan ook de schoonste tent in de omgeving. Het tentzeil was zo strak gespannen dat het aanvoelde als een solide muur. De eigenaar was dan ook niet zomaar iemand: de tent bood onderdak aan Gard, de chronoloog van het leger, die al vanaf het begin van de oorlog of in ieder geval vanaf het moment dat Dul Renit erbij betrokken raakte verslag deed van alles wat er op het slagveld gebeurde.

Ray’nor duwde een tentflap opzij en ging de tent binnen. Gard stond voor één van zijn ezels en bestudeerde het schilderij zonder daadwerkelijk te schilderen. Het schilderij liet een buitenaards landschap zien op een enorme rots tegen een zwarte achtergrond. Op een vlakte op de top van de rots was een huis gebouwd en was een vlakte van omgeploegde aarde te zien.

Ray’nors komst liet de oude man schrikken en hij wierp snel een laken over het schilderij in een poging het te verbergen.

‘Vriend Ray’nor!’ riep hij uit voordat Ray’nor vragen kon stellen over wat hij niet had mogen zien. ‘Kom binnen! Wat attent van je om een oude man zo vaak te bezoeken! Kan ik je interesseren in een kop kruidenthee?’

De oude man wachtte niet op antwoord, maar liep snel naar een ketel die in de hoek van de tent aan een zwartgeblakerde ketting hing boven een klein vuur. Hij haalde zijn vinger door de dampende vloeistof en proefde van de inhoud van de ketel. Met zijn vinger in zijn mond mompelde hij: ‘Ajeblie, oe alo e uis en.’

De tent was groot, groter nog dan het leek van de buitenkant, maar hij stond bijna helemaal vol met schildersmateriaal en onafgemaakte schilderijen. Slechts een klein deel van de tent was gereserveerd voor een tafeltje en twee houten krukken. Ray’nor ging zitten en inspecteerde het Nexus-bord dat het grootste deel van de tafel in beslag nam; de stukken stonden in dezelfde positie als toen ze het spel twee dagen geleden achtergelaten hadden. Hun spelletjes konden maanden duren en ze deden maar een paar zetten per keer. Ray’nor was aan het winnen: zijn Koopman stond op het punt Gard’s Nexus te bezetten, waar Gard’s Dame zich wanhopig verdedigde.

‘Hier is je thee; het is een nieuw recept, dus neem het me niet kwalijk als de smaak nog wat aanpassing nodig heeft.’

Ray’nor pakte de mok met twee handen aan en verwelkomde de warmte die de mok uitstraalde; hij rook voorzichtig aan de dampende vloeistof. Gard’s thee had vaak meer weg van soep dan van thee en de enige manier om te achterhalen welke ingredienten de ondoorzichtige vloeistof had was diep inademen. Gard ging in de

stoel tegenover hem zitten en hij begon te praten zodra hij zijn eigen mok neergezet had.

‘Dul Ven’dir bracht me vandaag een bezoek om een schilderij van haar staf te bestellen. Toen ik haar vertelde dat ik een geschiedschrijver ben, geen hoer, barstte ze uit in een woedeaanval die uren leek te duren en nog erger werd toen ik haar vertelde dat ik haar voorstel zou heroverwegen als haar staf iets van historische gedaan bleek te hebben.’

Gard produceerde een besmettelijke lach en Ray’nor kon het niet helpen dat hij mee moest lachen. Dit was de voornaamste reden dat hij hier kwam: niet om een waardig tegenspeler voor een potje Nexus of een belangrijke relatie voor zijn oom warm te houden, maar om de stress van die dag van zich af te schudden.

‘En is er nog nieuws van het front?’ vroeg de oude man met oprechte interesse, maar op een toon die verried dat hij blij was dat hij er zelf niet zat.

‘Niet veel,’ moest Ray’nor toegeven. ‘Er was een grote vechtpartij in het kamp van Dul Ge’van en twee van mijn rekruten zijn gesneuveld vlak bij de muren van het kasteel, maar los van die incidenten was het stil.’

‘In elke oorlog is er een punt,’ kuchtte Gard, ‘dat mensen die zelf niet aan het front staan een paar doden zien als “incident”’

Hij schraapte zijn keel en zei: ‘Als je het mij vraagt is dat het meest veelbelovende deel van een oorlog, want uit de onverschilligheid van officieren worden vaak vredesbesprekingen geboren. Dat, of er onstaat een bloedige opstand onder de soldaten met wiens leven gespeeld wordt en als ze zich eenmaal ontdaan hebben van hun leiders, en dan...’

Gard moest lachen om Ray’nors zure gezicht en maakte zijn zin af met ‘...is het probleem ook opgelost, maar ik geef toe dat dat minder goed uitpakt voor mensen met adellijk bloed, zoals jij. Kijk niet zo verbouwereerd, kapitein Ren’it, zolang je oom zijn lijfwachten genoeg betaalt, kan hij doorgaan met veel te jonge rekruten naar hun dood sturen.’

‘In alle ernst,’ gaf Ray’nor toe, ‘deze oorlog heeft lang genoeg geduurd, al snap ik niet waarom we nog niet gewonnen hebben. De Wer-mensen zijn al ruim een half jaar afgesloten van de buitenwereld, inclusief bevoorrading. Ik ben geen tacticus, maar ik zou verwachten dat ze allang omgevallen waren.’

‘Dat komt omdat je denkt als een mens, maar het heeft weinig zin te denken als een mens wanneer je een tegenstander hebt die duidelijk niet menselijk is.’ Gard’s ogen twinkelden mysterieus.

Dat ontging Ray’nor niet en hij zei vol wantrouwen: ‘Weet jij iets dat ik niet weet, oude vriend?’

‘Ik weet veel dingen die jij niet weet, alleen al omdat ik oud ben. Ik heb dingen gezien die jij je niet voor kan stellen. Als ik je alles zou moeten vertellen wat je wilt weten, dan had je geen tijd meer om te doen waarvoor je hier bent gekomen. Ik betwijfel of je oom dat op prijs zou stellen.’

‘Maar hoe kan je verwachten dat ik niet als een mens denk als ik nou eenmaal een mens ben?’ Ray’nor nam een slok thee en keek zijn gastheer verwachtingsvol aan.

‘Vriend Ray’nor, je bent een intelligent man: als je geen begrip kunt kweken voor het onbekende, hoe kan je dan ooit hopen vrouwen te begrijpen?’ Ray’nor barstte in lachen uit en wierp tegen: ‘Ik heb ook niet de illusie dat dat me ooit gaat lukken!’

Gard voegde toe: ‘Oké, dat was misschien geen goed voorbeeld. Dieren dan: als je op een paard rijdt heb je toch ook gevoel voor diens behoeften, vooral als die niet overeenkomen met die van jou?’

‘Dat is wat anders: met paarden kan je communiceren: een paard laat je weten als hij of zij het niet eens is met wat ik wil doen. De Wermensen hebben niet eens geprobeerd te communiceren.’

‘Het is waar dat communicatie het soms mogelijk maakt om verschillen te overbruggen,’ gaf Gard toe, ‘maar als je niet eens dezelfde taal spreekt, hoe communiceer je dan iets dat ingewikkelder is dan de behoefte aan eten?’

‘Misschien heb je gelijk, maar het gebrek aan communicatie is niet het enige dat ik niet begrijp. Alleen al de lichamen van de Wermensen die we gedood hebben passen nauwelijks in dat kasteel. En daar komt nog bij dat het ze niets lijkt te kunnen schelen of ze doodgaan. En alsof dat nog niet genoeg is, lijken ze te kunnen overleven zonder dat het kasteel bevoorrad wordt.’

‘Daar laat je jezelf beperken door je eigen vooroordelen, vriend Ray’nor! Elke keer als het regent komt water het kasteel binnen. Lucht stroomt zelfs doorlopend het kasteel binnen.’

‘Je snapt best dat ik het daar niet over heb. Er komt geen voedsel het kasteel binnen; op water en lucht kan je niet leven.’

‘O, nee?’ vroeg Gard zich hardop af. ‘Ga in dat geval snel naar buiten en vertel alle bomen dat ze niet geacht worden juist dat te doen.’

‘Dus je bedoelt dat die monsters kunnen overleven op water en lucht? Volgens de artsen die hun lichamen hebben onderzocht lijken ze qua spijsvertering op ons en het lijkt dus dat ze meer nodig hebben dan slechts water en lucht.’

‘Je begrijpt het niet. Ik ken ze niet beter dan jij. Misschien eten ze wel stenen. Het punt dat je mist is dat je, om een tegenstander te begrijpen met wie je niet kunt communiceren, open zult moeten staan voor feiten die lijnrecht lijken te staan op wat je weet.

‘In dat geval moet je mijn vermoeide geest verexcuseren, want na een dag oorlog sta ik niet zo open voor nieuwe ideeën.’

Ray’nor slikte zijn laatste slok thee door en zette resoluut zijn lege mok neer. ‘Dank je wel voor de thee en vooral voor het gezelschap. Ik zal nadenken over wat je gezegd hebt en, wanneer ik weer wat helderder ben, dan praat ik graag met je verder.’ Hij stond op, boog zich over de tafel en opende met zijn Koopman de aanval op Gard’s Dame en Lijfwacht. ‘Jouw beurt.’

Met die woorden stapte hij in de richting van de uitgang van de tent.

‘Nog één ding,’ hield Gard’s stem hem tegen.

‘Ja?’

‘Ik wil een schilderij van je maken en wil graag dat je een keer langs komt zodat ik je... maten op kan nemen.’

‘Mij? Ik heb niets gedaan om een schilderij te verdienen!’

'Dit is geen professioneel verzoek, geen poging de befaamde kapitein Ren'it op het doek vast te leggen. Dit is een persoonlijk verzoek. Doe me een plezier en ik zal zorgen dat je er op je best uitziet op mijn schilderij.'

'Vooruit dan, op voorwaarde dat dit een manier is om je terug te betalen voor al die uren dat je me gezelschap hebt gehouden, doe ik je graag een plezier, maar schilder me alsjeblieft niet voordat ik wat slaap ingehaald heb, want ik denk dat ik er belabberd uitzie. Welterusten!'